

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05

Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Sodelovanje med katoliškimi narodi

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je v eni izmed svojih zadnjih števil objavilo daljši članek o »intelektualnih in duhovnih vezeh med katoliškimi narodi«. Člankar piše o tem vprašanju v zvezi s proslavami, ki so se pretekle tedne vršile na Portugalskem, kjer so slavili 700 letnico neodvisnosti Portugalske in 300 letnico portugalske restavracije. List omenja, da so bili ob tej priliki na Portugalskem številni kongresi, svoj praznik pa je slavilo vse portugalsko ljudstvo. Nadalje piše člankar, da je bila kultura portugalskega naroda zmeraj zelo pod vplivom francoske kulture in vsi veliki kulturni delavci in portugalski znanstveniki so se večinoma v Franciji šolali in izobraževali. Pri portugalskem narodu se je izkazalo, da lahko narod ohrani vse svoje vrednote in vso svojo disciplino, če se s pravnimi nameni in osnovami opaja bogastev, ki so si jih nabrali sorodni narodi. Pri tem delu kulture in duhovnega sodelovanja s francosko kulturo se je portugalski narod navzil posebnega duha duhovne discipline, ki jo francoski član akademije, pisatelj de Lacratelle, imenuje »nauk prave pameti in razuma«.

Portugalski narod je svojo veliko obletnico slavil zelo slovesno. Bile so razne svečanosti, ljudske, rodoljubne in verske. Največjo versko slovesnost ob tej priliki je vodil portugalski patrijarh kardinal-nadškof Cerejeira. Zgrajene so bile velike spominske zgradbe, med drugim velik stadion, moderno mednarodno letališče in razne zdravstvene ustanove.

Med najstarejšimi in nazpomembnejšimi kulturnimi ustanovami, ki jih imajo tuji narodi na Portugalskem, pa je Francoski inštitut v Lizboni. Ta ustanova je zlasti v zadnjih desetletjih razvila zelo veliko delo in njen vpliv se čuti povsod v portugalskem javnem življenju. Ta inštitut je vključil silno težkim razmeram, v katerih živi sedaj Francija, ob priliki slovesnosti na Portugalskem objavil in izdal veliko spominsko knjigo. Knjiga pa je bila urejena in zasnovana zelo sodobno in življenjsko aktualno. Knjiga podaja kratkotalno prerez čez celotno kulturno in duhovno stanje sedanje portugalske kulture. Knjiga obsega 350 strani in je najsijsajneje opremljena. Posamezni članki, ki so pisani v dovršeni francoščini, so podpisani od imen najvidnejših portugalskih kulturnih delavcev, prav tako pa so med njimi imena najodličnejših francoskih poznavalcev sredozemske kulture in njenih najzvestejših pospeševalcev. Pa tudi uradna Francija sama se je udeležila velikih slovesnosti v Lizboni. Uradno sta zastopala francosko vlado akademik de Lacratelle in vseučilišče v Toulouseju je zaprosilo ravnatelja Inštituta francoske kulture v Lizboni, da naj zastopa to staro središče portugalskega dijaštva v Franciji na velikih prireditvah. Francoske katoliške univerze iz Toulouseja je poslala v Lizbono posebno spomenico, v kateri stavlja vse bodoče vezi med dvema velikima katoliškima narodoma pod zaščito Kristusa Kralja, kajti samo Kristusov križ bo zagotovil moralni in kulturni napredek Evrope.

Vključ vsem hudim pretresom se s sodelovanjem francoskega inštituta v Lizboni vezi med dvema velikima katoliškima narodoma narodoma skušajo nadaljevati in ohranjati v blagor vse katoliške družbe in vsega človeštva. Toda ta ustanova ob obrežjih Atlantika prireja zaporedoma vzporedna predavanja in tečaje obenem z Mediteranskim inštitutom v Nici. Ze nekaj let se delo inštituta v Nici osredotočuje v tej smeri, da bi se odkrile in obnovile stare vezi, ki so vezale narode in ljudstva ob sredozemskem delu Evrope. Na inštitutu v Nici sta predavala v zadnjem času dva velika portugalska katoliška javna delavca, v zameno pa je predaval v Lizboni glavni tajnik krščanskih društev za krščansko vzgojo mladine.

Francoske katoliške knjigarne so v istem času priredile razstavo francoske knjige v Leiriji na Portugalskem. Po Portugalskem so opravili z velikim uspehom svojo turnejo dečki pevskega zbora »Croix de Bois — le-seni križi«. Na vseučiliščih v Portu in v Coimbra je bilo prirejenih več predavanj in skupnih dijaških slovesnosti.

Na francoski strani je bil Toulouse tisti, kjer je bilo zmeraj največje zanimanje za Portugalsko in njeno kulturno udejstvovanje. V letu 1931—1932 so pri filozofski fakulteti v Toulouseu uvedli posebni tečaj za portugalsčino. Vseučiliška knjižnica je prav tedaj dobila tudi poseben oddelek za portugalske knjige. Kmalu nato se je začelo sistematično delo za pospeševanje vezi med Francijo in Portugalsko na vseučilišču v Montpellieru. Tudi na vseučilišču v Bordeauxu so uvedli tečaje za portugalsčino, knjižnice na univerzi pa so dobile svoj oddelek za portugalske knjige.

Danes prevevajo sodelovanje med dvema narodoma isti ideali, ista kultura in ista vera. Portugalska književnost je bila že dolgo pod vplivom Racinovih idej. V portugalskih kolonijah delujejo že desetletja francoski misijonarji. Umetnostni zgodovinarji so objavili številne knjige o tem, kako se je portugalska arhitektura cerkva opajala s francosko arhitekturo in obratno. Oba naroda sta dediča

Molotov nazaj v Moskvo

Uradno poročilo govori o „ozračju medsebojnega zaupanja“ in o „soglasju glede vseh vprašanj, ki zanimajo Nemčijo in Sovjete“

Berlin, 14. novembra. AA. (DNB). Po dvodnevem bivanju v Berlinu je predsednik sovjetskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Sovjetske zveze Molotov zapustil danes dopoldne nemško prestolnico. Okoli 11 se je zunanji minister von Ribbentrop podal v dvorec »Bellevue« po Molotova, ki ga je pospremil na anhalt-sko postajo.

Pred postajo je bila postavljena častna četa, ki je predsedniku sovjetske vlade izkazala vojaške časti. Medtem ko je godba igrala častno koračnico, je Molotov v spremstvu von Ribbentropa obšel častno četo. Nato je Molotov odšel proti slavnostno okrašenemu peronu, kjer so bile zbrane vodilne osebnosti državne uprave, narodno socialistične stranke in vojske, kakor tudi osebe sovjetskega veleposlaništva v Berlinu ter odpravniki poslov italijanskega veleposlaništva. Navzoči so bili dalje nemški minister dr. Lammers, voditelj delovne fronte dr. Ley, šef državne policije Himmler, tiskovni šef dr. Dietrich, drž. tajnik v zunanjem ministrstvu von Weizsäcker, poslanec Ritter, državni tajnik Bohle in Keppler, dalje generala Dalwege in Thomas kot zastopnika maršala Keitla, podtajnika Wehrmann in Gauss, general Seifert, načelnik ministrstva Wiel, berlinski župan Steeg-Wolf, poslaniki Altenburg, von Twardowski, Luther, von Rintelen, Schmidt, Hewel, šef tiskovnega oddelka poslanec Schmidt, svetniki poslanštva Schlipf, Rille, Rikus in von Hallen kakor tudi zastopniki nemškega tiska.

Predsednik Molotov je stisnil roko vsakemu posameznemu članu sovjetskega veleposlaništva, nato pa se je nekaj minut razgovarjal z nemškimi vodilnimi osebnostmi, ki so ga pospremile, nakar se je z vsakim prisrčno poslovil.

Točno ob 11 je stopil Molotov v spremstvu sovjetskega veleposlanika v Berlinu Škvarčeva v vlak, nakar se je prikazal pri oknu in se s prisrčnimi besedami poslovil od nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa. Ko se je vlak začel premikati, so vsi, ki so bili na peronu, prisrčno pozdravljali sovjetskega državnika in mu mahali z roko v slovo, enako pa je Molotov odzdravljaj.

Tako sta se končala dneva, polna važnih razgovorov.

Uradno poročilo

DNB objavlja naslednje poročilo:

Za časa svojega bivanja v Berlinu, 12. in 13. novembra t. l., je imel predsednik sovjetskih ljudskih komisarjev in ljudski komisar za zunanje zadeve Sovjetske zveze Molotov razgovore z voditeljem Nemčije in z zunanjim ministrom von Ribbentropom. Razgovori so potekali v ozračju medsebojnega zaupanja in so dovedli do soglasja glede vseh vprašanj, ki zanimajo Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

„Krasnaja Zvezda“ o pogajanjih

Moskva, 14. novembra. t. (Ass. Press.) Glasilo rdeče vojske »Krasnaja zvezda« je prvi list, ki se zelo obsežno posveča obisku zunanjega komisarja Molotova v Berlinu. List pravi, da ves nemški in italijanski tisk ta obisk tolmačita kot zelo pomemben dogodek, ki bo imel daljnosežne posledice. »Krasnaja zvezda« nato na široko opisuje potek obredov v Berlinu in iz svojega pri-stavlja, da bo tudi po njegovem prepiranju sob-nova osebnih stikov med nemškimi in sovjetskimi državnikmi ter prijateljska izmenjava naziranj voditeljev obeh držav, v mnogočemu utrdila in okre-pila sovjetsko-nemško odnose ter jih razvijala dalje v obojestransko korist.

Švicarski list

„Začetek nove senzacije“

Curih, 14. nov. b. Po poročilih berlinskega dopisnika lista »Die Tat« berlinski krogi obiska Mo-lotova ne presojajo več kot dogodek velike važ-nosti, ampak kot pričetek druge senza-cije, ki jo je treba pričakovati. Čeprav o vseh pogajanjih ni ničesar znanega, se vendar tem po-gajanjem pripisuje značaj pripravljalnih razgovo-rov. Razlog za to je v tem, ker pri teh razgovorih ni bil navzoč predstavnik Italije, ki bi ga ne mogli prezreti, če bi šlo za kakšno veliko in dokončno diplomatsko delo.

Italijanski in nemški tisk objav-lja obsežne in pestre razloge o nemško-sovjetskih pogajanjih

Berlin, 14. novembra. b. S tem je končan tje-gov državni dvodnevni obisk. O razgovorih so ob-javili službeno poročilo, v katerem ugotavljajo pri-srčnost in zaupanje o vseh vprašanjih, ki so se pri teh razgovorih razpravljala. Poročilo je kratko, čeprav so bili razgovori dolgi in važni. V Wilhelm-strasse poudarjajo, da je poročilo tako jasno, da ni potrebna nobena razlaga. Pri tej priliki vidni politiki javljajo, da so službeni krogi popolnoma zadovoljni z uspehom razgovorov.

Na vprašanje posameznih časnikov, kaj naj o teh razgovorih pišejo, v Berlinu poudarjajo, da

iste latinske dediščine, oba sta se opajala pri virih iste katoliške duhovne sile

Oba naroda se tako zblížujeta zlasti dan-es, ko se morajo vsi narodi bolj ko kdaj poprej obogatiti s sredstvi kulturne in du-hovne obrambe. Pri tem se oba naroda sru-t naslanjata na bogastvo svoje velike tradicije v okviru katoliške kulture in tradicije,

je nemška zunanja politika bila do sedaj vedno stvarna in da bo taka ostala tudi tokrat.

Na pripombo, da so se razširile razne novice, da se bodo ti razgovori nadaljevali v Mo-skvi, v političnih krogih naglašajo, da se te novice nanašajo verjetno na gospodarski del raz-govorov, ki se bodo res nadaljevali v Moskvi, ka-mor je odpotovala posebna nemška delegacija pod vodstvom dr. Schnurreja.

Politična vprašanja so končana v tem pravcu, da bo Sovjetska Rusija skupno z Nemčijo tvorila močan blok od Tihega oceana do Atlan-tika. V tem oziru so razpravljali o političnem položaju Sovjetske Rusije na Bližnjem vzhodu, v centralni in vzhodni Aziji. Inozemski častniki se najbolj zanimajo za politični položaj na Balkanu in na Bližnjem vzhodu. Po neki verziji je med Sovjet-sko Rusijo in Nemčijo prišlo do popolnega soglasja in sporazuma. Konkretni rezultat tega sporazuma bo pokazala bližnja bodočnost. Ta rezultat se pričakuje posebno po vrnitvi von Papena v Ankaru, ki je še vedno v Berlinu.

Rim, 14. novembra. b. »Gazzetta del Popolo« poudarja tri glavne stvari nemško-sovjetskega so-delovanja:

1. medsebojno spoštovanje in priznavanje vzajemnih življenjskih interesov;
2. skupna želja, da se odstrani vsak povod nesoglasja, in
3. prijateljsko sodelovanje pri reševanju vsa-kega novega problema, ki se pojavi.

V tem smislu so obsežna vsa berlinska po-gajanja z Rusijo, ki so šla za tem, da se iz njl-hovega življenjskega prostora izključi vsak vpliv Anglije.

Rim, 14. nov. b. Dopisnik turinske »Stam-pe« v svojem poročilu iz Berlina piše, da nemški odgovorni krogi ne dajejo o posvetovanjih z Mo-lotovim nobenih poročil. Ta rezerviranost pa še poveča važnost obiska Molotova, ki je imel dalj-nosežne namene. Ne gre samo za to, da se potrdi dosežanje zadržanje Sovjetske Rusije v mednarod-nem položaju, ampak gre za to, da se prijateljski odnošaji med Berlinom in Moskvo še bolj poglobi-jo, tako da bodo v okviru teh odnošajev vojni dogod-ki diplomatski položaj med obema državama učvr-stiti, da bodo ošične sile mogle pristopiti k reše-vanju ne samo vprašanj, ki so pogoj za nadaljnji potek vojske, ampak tudi vprašanj, od katerih je odvisen bodoči mir in nova mednarodna ureditev

Ozadja sovjetske politike

Švicarski list o odnošajih med Stalinom in Molotovim

Švicarski dnevnik »Journal de Geneve« je pred nekaj dnevi objavil zanimiv članek o so-vjetski politiki pod naslovom: »Molotov ni več go-spodar«. Člankar se sklicuje na to, da je pred od-hodom Litvinova iz zunanjega ministrstva on prvi napovedal njegov odhod in eicer na ta način: Sta-lin je za Litvinovega pomočnika najprej imenoval Potemkina, bivšega sovjetskega veleposlanika v Rimu in Parizu, ki je bil znan kot odločen zago-vornik zblizanja med Nemčijo in Sovjetijo. Kmalu nato je bil Litvinov odstavljen in zunanji komisa-rijat je prevzel Molotov. Pred nekaj tedni pa je Stalin imenoval za pomočnika Molotovu Višinske-ga, to je mož, ki je bil državni tožilec v procesih proti starim voditeljem boljševske revolucije in komunistične stranke. Najvažnejše Stalinovo de-ja-nje v sovjetski vladni politiki je po mnenju pisca članka bilo to, da je bil Andrej Višinski imenovan za prvega pomočnika Molotovu. Višinskemu so do-delili takoj takšna območja, da je dejansko že ta-koj postal pravi sovjetski zunanji minister.

Po mnenju švicarskega lista preveva sedaj so-vjetsko mnenje velika zadovoljnost nad tem, da so se načrti sovjetskega imperializma tako lepo ure-sničili. Številni publicisti v Rusiji pišejo brošure, v katerih med vrticami primerjajo Stalina s Petrom Velikim in Aleksandrom II. Težave Anglije so tem propagandistom silno lube, ker mislijo, da se bodo začeli uresničevati stari nameni ruske politike, to je, da bo Rusija v Aziji postala močna, da bo za-sedla še — Indijo. Molotov in njegova okolica so bili tisti, ki so Stalinu najbolj kadili s temi na-čerti. Toda Stalin sam tega ni jemal ravno preveč resno. Vojskovanje s Finsko mu je pokazalo do-volj jasno, da je sovjetska vojska nesposobna in premalo zanesljiva. Še zmeraj je Stalin predvsem komunist in stremi za tem, da bi lahko kdaj zane-til svetovni požar, to je svetovno revolucijo po na-črtih kominterne. Ta revolucija pa se ne bo spro-

države. Trojni nemško-italijansko-japonski pakt se bo razširil. Vojska, ki je bila omejena samo na evropski prostor, se širi na evropski azijski obseg. V tem je zemljepisno in politično obsežna tudi Sovjetska Rusija, ki je zaradi tega poklicana, da sodeluje pri reševanju vseh velikih vprašanj.

O Balkanu...

Curih, 14. novembra. b. Kakor poročajo tu-kajšnji listi iz Budimpešte, je nemški poslanik v Sofiji Richthofen sredi odpotoval v Berlin. Ver-jetno je, da je bil pozvan zaradi sovjetsko-nem-ških razgovorov. Predpostavlja se, da bodo v Berlinu v prvi vrsti razpravljali o balkanskem vprašanju. Poudarja se posebno okolnost, da se v ruski misli nahaajo številni armenski in gru-zijanski strokovnjaki. V sovjetskih političnih kro-gih splošno pozdravljajo potovanje Richthofna v Berlin.

Svedsko mnenje

Stockholm, 14. novembra. (Ass. Press.) »Da-gens Nyheter« poroča iz Berlina, da bodo sklepa med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ob priliki biva-nja sovjetskega komisarja Molotova objavili po-zneje. Švedski list pravi, da je Molotov odhajal z nasmejanim obrazom, iz česar je sklepati, da je bil zadovoljen, da je bil uspeh dosežen. List me-ni, da je bilo Nemčiji v glavnem za to, da izve za točno stališče Sovjetov do Anglije. Molotov je v tem pogledu lahko bil zelo jasen. Sodelovanje med Sovjeti in Anglijo je zelo malo verjetno. Toda prav tako malo verjetno je, piše list, da bi se Sovjeti spustili v kakšno aktivno sodelovanje na drugi strani. Sovjeti hočejo ostati izven vojne in jim leži mnogo na tem, da bi se še kakšna nova kapitalistična država vmešala v vojno, na primer Amerika in Japonska. Dopisnik švedskega lista meni na koncu, da je Nemčija dosegla, da bo dobivala od Sovjetov še večje ko-ličine gospodarskega blaga, da bi s tem vzpostavi-la ravnovesje z ameriškimi pošiljkami Angliji. V kakšne skupitjeje glede Turčije je švedski list ne verjame, čeprav bi politični miselnosti Sovje-tov ne bila prav čisto nič tuja. List pravi, da je Nemčiji danes mogoče Sovjete pridobiti za mno-go nižjo ceno.

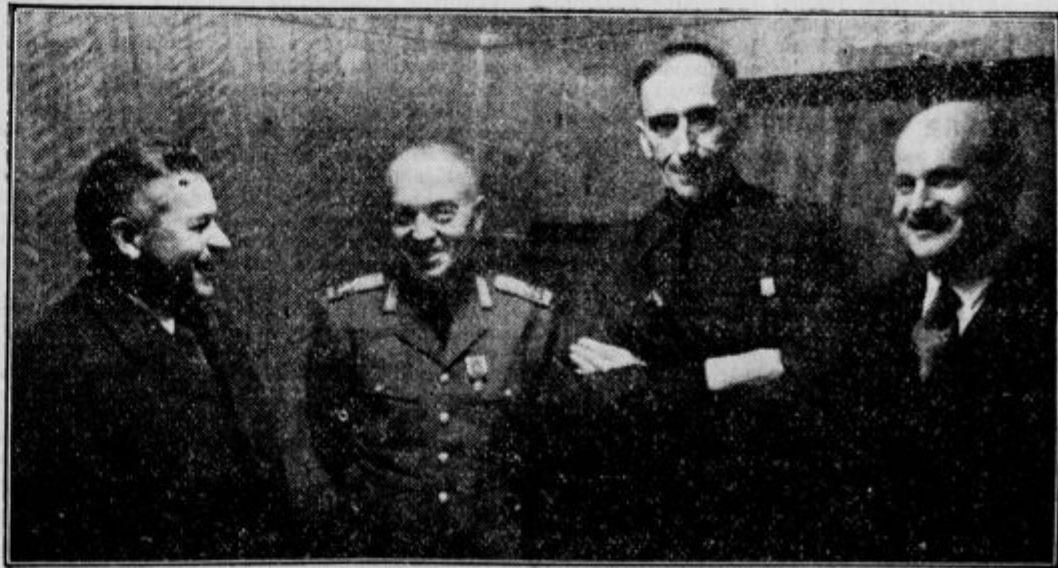
žila na vzhodu, ampak se bo morala vsidrati naj-prej v porušeni in razdejani Evropi.

Ko je Stalin imenoval Višinskega za Molotove-ga pomočnika, je hotel doseči predvsem to, da bi oddaljil od vodstva sovjetske politike tiste, ki pre-več pretiravajo v kakem »vsruskem« ali »vseslo-vanskem« smislu. Stalin je v svojem bistvu predvsem silno nezaupljiv in zato noče, da bi ga kdo privedel v položaj, iz katerega se ne bi mogel več umikati. Ker so v zunanjem komisiariatu začeli de-lat razni »aktivisti« (Zdanov) v »novoruskem« smi-slu, je Stalin tja poslal Višinskega, ki je »znan praktiki«, ker se je že dobro izkazal v preteklih procesih. Koder se pojavi Višinski, se pred njim razgrinja preproga strahu in osumljenosti, ker pa je Višinski še Poljak povrhu, bo pač znal krotiti zanesenost »velerusov«.

V politbiroju pa še obravnavajo vprašanja zu-nanje politike. Maršal Vorosilov s svojo skupino čim bolj tone v pozabljenje in nenaklonjenost. V politbiroju je maršal Vorosilov zagovarjal nazira-nje, da naj Sovjetska Rusija takoj pristopi k tro-zvezji med Nemčijo, Italijo in Japonsko, to pa za-radi tega, ker se bo Anglija odločila za kompromis z Nemčijo, če se Sovjetija ne bo odločila za An-glijo. Ko je pa Chamberlain odstopil, je bilo Voro-silovo mnenje zavrnjeno kot napačno.

Sovjetija se še tudi ni odločila za večje zbliza-nje z Japonsko. Švicarski list piše, da so sovjeti sklenili zgraditi 14 letališč na Daljnem vzhodu, iz Turkestanu bodo pa zgradili kar najhitreje cesto v Čangkajskovo Kitajsko. Cesto bo naenkrat gradilo 300.000 delavcev. Cesta bo gotova na pomlad 1941, namesto šele v letu 1942, kakor je to bilo poprej predvideno.

Po mnenju švicarskega lista Stalin še vedno čaka na to, kdaj bo lahko začel izvajati Ljleninovo napoved, da se bo morala sprožiti svetovna revo-lucija v komunističnem smislu. Ljlenin je tudi že določil deželo, kje se naj revolucija začne.

Voditelj Romunije na poti skozi Ljubljano. Od desne proti levi: poslanik Cadere, zunanji minister Sturza, general Antonescu, ban dr. M. Natlačen.

Sredozemska fronta

Hudi boji na albansko-grški meji — Letalski boji nad morjem

Grško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 14. novembra. AA. 160 uradno poročilo glavnega etana italijanske vojske se glasi: V Epiru so se naše krajevne akcije, ki so jih podpirali bombniki, razvile uspešno na področju Kalibakija. Nekaj sovražnih napadov na področju Korče je bilo popolnoma odbitih ob sodelovanju letalstva, ki je izvedlo napade na sovražne čete ob Prespanskem jezeru. Naši bombniki so izvedli napad na letališče Papaz na Argistolu, in na prelaz ter je zadelo vojaške cilje. Razen tega je obuslo s strojniškim ognjem sovražne oddelke.

Sovražna letala so metala bombe na Valono ter je bilo pri tej priliki 6 mrtvih in 30 ranjenih, dalje na Drač, kjer ni bilo nič tvarne škode niti žrtev. Naša lovska letala so v okolici Pantelerije sestrelila dve letali tipa Blenheim, tretje letalo istega tipa pa je bilo sestreljeno pri Cagliariju.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so druga naša letala, ki pripadajo mornarici, o priliki napada sovražnikovih lovskih letal, sestrelila dva sovražna aparata, verjetno pa še druga dva. Naša letala — torpedovci —, ki so bili poslani nad sovražni konvoj, ki se je prav tako pojavil v vzhodnem delu Sredozemskega morja, so torpedirala dve ladji, od katerih se je ena potopila, kakor so ugotovila naša pomorska ogledniska letala. Neki drugi letalski oddelek je zadela neko križarko v pristanišču Aleksandrije v Egiptu. To pomoreško oporišče je bilo tudi cilj letalskih napadov, ki so bili izvedeni ponoči. Železniška proga Fuka-El-Daba in Maten Bahus so bili cilj letalskega napada. Tu so izbruhli tudi požari. Maten Bahus je bil obut s strojniškim ognjem. En sovražni bombnik je bil zažgan, druga tri letala pa resno poškodovana. Vsa naša letala, ki so se udeleževala tega napada, so se vrnila v svoje oporišče kljub nastopu sovražnega protiletalskega topništva, ki je bilo povsem zelo delovno. Sovražna letala so vrгла bombe na Bardijo. Demo in Benghazi ter so povzročila manjšo škodo ter ranila enega muslimana.

V Vzhodni Afriki je prišlo do prask med patrulami. Končale so se ugodno za našo vojsko, zlasti pri Lakituugu, pri Rudolfovem jezeru in Džuploju, južno od Mege. Včeraj je sovražnik začel z artilerijo obstreljevati naše postojanke v Galabatu, toda brez uspeha. Letalski poleti na Asab in Direvado, so prizadejali zelo majhno škodo in ni bilo niti ene človeške žrtve. Sovražna letala so izvedla napade na Krotan, kjer so bombe padle v morje, ter na Tarant, kjer je bila ena oseba ubita, tri pa ranjene med civilnim prebivalstvom, dva mrtva in 9 ranjenih pa je bilo med vojaštvom, medtem ko je bila na zasebnih hišah prizadejana gotova škoda. Dve sovražni letali sta verjetno sestreljeni.

Trst, 14. nov. b. Opazuje vojno situacijo v Grčiji general Cabiati piše, da se prvo obdobje italijanske ofenzive bliža svojemu koncu. Naloga italijanskih čet je bila akcija v Camuriji, da je zavzela črto Kalamos in s tem zajamčila posest Camurije, ki se bo priključila Albaniji. Navzočnost italijanskih čet v dolini Muosa in Vojuje predstavlja posebno prednost, ki zajamči osvojitve vsega Epira in severne strani Pindskega pogorja. V naslednjih obdobjih bodo italijanske zračne sile začele močno akcijo na številna zračna in pomorska oporišča ter na grška letališča in najvažnejša prometna središča.

Grška poročila

Atene, 14. novembra. t. Atenska agencija. Poročilo grškega vrhovnega generalnega štaba št. 18 pravi: Naše čete so v skupini gorovja Pindus zavzele po uspešnih bojih na albanskem ozemlju nove postojanke. Čiščenje ozemlja nadaljujemo. Naši bombniki so včeraj bombardirali letališče v Korči (Korici) in so uničili več sovražnih letal na tleh. Ena lopa je bila razrušena. Sestrelili smo enega izmed italijanskih lovcev, ki so hoteli preprečiti delovanje naših bombnih letal. Druga skupina naših bombnikov je metala bombe tudi na italijanska vojaška taborišča. Italijanska bombna letala so bombardirala naselja na dveh otokih ob zahodni grški obali (Krf) in v notranjosti grške dežele. Nj kjer niso bili napadeni vojaški cilji. Eksplozije bomb so zahtevale nekaj človeških žrtev.

Delovanje angleških bombnikov

Atene, 14. novembra. t. Associated Press: Vrhovno poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji poroča: V torek zvečer so angleški bombniki bombardirali italijansko pristanišče Bari na jadranski obali. Bombe so zadale petrolejsko čistilno tovarno in so nastali velikanski požari. V Valoni je bilo zadeto bencinsko skladišče. Letališče pri Valoni je bilo napadeno od angleških strmoglavcev. Prav tako neka italijanska prevozna ladja južno od Valone. Požari, povzročeni pri prvem bombnem napadu, so še pri drugem napadu goreli. Vsa an-

gleška letala so se vrnila na svoja vzletišča. Nad morjem je bil sestreljen en italijanski trimotorni bombnik.

Letalski boji nad morjem

Nekje v Italiji 14. novembra. t. Stefani: Sicilija naših lovcev — oglednikov je pregledovala morje nad Sicilijskim kanalom, ker je zvedela, da Angleži spravljajo svoje težke bombnike v Egipt in v Grčijo. Zagledala je dva in se je takoj vnel boj. Italijanski lovci so oba angleška bombnika sestrelili. Oba sta padla v morje.

Z naše meje

Belgrad, 14. nov. m. Dopisnik »Vremenac« je poslal iz Djevdjelije to-le poročilo: Danes se je slišalo močno streljanje protiletalskih baterij na grškem ozemlju v bližini naše meje. Iz tega sklepamo, da so italijanske izvidniške eskadrile preletele severno Grčijo. Do bombardiranja važnih prometnih križišč v severni Grčiji danes ni prišlo. Z jutranjim vlakom so prispeli v Djevdjelijo nemški kolonisti iz Soluna, ki so zapustili Grčijo. Večinoma so poslovni ljudje, katerih eksistenca je ogrožena zaradi vstopa Grčije v vojno. Vseh nemških kolonistov je 130. Na postaji v Djevdjeliji jih je pričakoval tajnik nemškega konzulata v Skoplju, Žüger. Z rednim vlakom so nadaljevali pot proti Belgradu.

Grško vrhovno poveljstvo poroča, da so grški bombniki poškodovali letališče v Korči. Italijani so bombardirali Argostolis in še druga mesta v Peloponezu. Grško časopisje poudarja važnost skupnega sodelovanja angleškega in grškega letalstva ter uspeh angleške mornarice, ki brani grško obalo.

O življenju v grških mestih je časopisje precej rezervirano. V Atenah pravijo, da je življenje normalno, kar za Solun ni mogoče reči. Časopisje poziva Grke, naj čim več prispevajo v denarju in živili, da bi se mogla vojska čim bolj oskrbeti. Objavljena je bila naredba o obvezni prijavi vseh motorjev in koles. Oblasti se odločno borijo proti vsaki špekulaciji in maksimirajo cene vsem proizvodom. Obvezna je vsakodnevna prijava zalog ter je omejeno nakupovanje kolonialnega blaga, ki ga je zelo malo, tako da je potrošnja omejena do skrajnih meja. Do zadnjega časa so sirene dajale znake za nevarnost. Pred kratkim so se sirene pokvarile. Oblasti so izdale naredbo, po kateri tovarne ne smejo uporabljati siren, katerih zvok sliči znaku za nevarnost. Pogosto se je dogajalo, da so tovarne dajale znak za prekinitev dela s sireni, ki so slišile znaku za nevarnost. Ljudstvo je seveda pričelo bežati v zaklonišča. Prav tako se pozivajo vsi intelektualci, da podpro narod v sedanjih borbi. Zdravniki, inženirji in ostali strokovnjaki, ki niso vojaški obvezniki, so poklicani, naj priskočijo na pomoč vojski, bodisi na bojiščih bodisi v zaledju. V istem smislu je govoril tudi predsednik vlade Metaxas akademski mladini.

Veliko žen je prostovoljno vstopilo v tovarne, kjer delajo za potrebe državne obrambe. Opaža se, da v Grčiji ni več strankarske razdvojenosti. Vsi Grki so enodušni.

Afriško bojišče

Kairo, 14. nov. t. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo vzhodne armade poroča: Angleški bombniki so bombardirali italijansko oporišče za vodna letala na jezeru Tana v Abesiniji in uničili eno vodno letalo. V Rdečem morju so bili obmetani z bombami vojaški cilji v Hanišu ter neka sovražna prevozna ladja. Sovražna letala so sinoči bombardirala Aleksandrijo in povzročila nekaj škode. Človeških žrtev ni bilo. Na vseh ostalih frontah je vojaški položaj bil neizpremenjen.

Zakaj so Japonci izpraznili nekatere dele Kitajske

»Ker bodo čete potrebovali« na drugih odsekih

Tokio, 14. nov. t. Domei. Zastopnik zunanjega ministrstva je danes na časnikarski konferenci sporočil, da so japonske oborožene sile zapustile nekatere predele južne Kitajske. Japonska bo te svoje oborožene sile potrebovala na drugem odseku. Za enkrat je izpraznjen že južnozhodni del pokrajine Kvantung ter večji del pokrajine Kvangsi, ki sta bili zasedeni v novembur lanskega leta. Japonske čete so se povsod umaknile brez vsake škode. Na vprašanje časnikarjev, koliko je resnice na govoricah, da pomeni izpraznitev velikih mest Nanninga in Jamčava samo za-

četek za popolni japonski umik iz kitajskega ozemlja, je zastopnik zun. ministrstva dejal, da o teh govoricah »spleh ni vredno govoriti«. Nanning da je izgubil za Japonce vso strateško vrednost, odkav morejo blokirati južnokitajске ceste iz francoske Indokine, kamor so Japonci vkorakali na podlagi sporazuma s francosko vlado.

Tokio, 14. nov. AA. DNB: Po poročilih, ki so prispela v Tokio, so japonski letalski oddelki izvedli napad na pot čez Birmanijo in pri tej priliki bombardirali mesto Junan. Zadetih je bilo več vojaških ciljev, ki so porušeni. V Junanu je alarm trajal 6 ur.

Tokio, 14. nov. AA. DNB: Japonski cesar je sprejel danes dopolne v avdijenco vojnega ministra generala Toja. Tej avdijenci pripisujejo v političnih krogih velik pomen zlasti z ozirom na včerajšnjo izredno cesarsko konferenco, ki ji tudi pripisujejo veliko važnost. Sklepi, ki so bili sprejeti na konferenci, še niso znani.

Anglija ustanovila posebno vrhovno poveljstvo za Daljni vzhod v Singapurju

London, 14. nov. t. Reuter. Vojno ministrstvo objavlja: Za vrhovnega poveljnika vse angleške oborožene sile na Daljnem vzhodu s sedežem v Singapurju je imenovan letalski maršal sir Robert Brooke-Pappan. Njemu so podrejene angleške oborožene sile v Indiji, Birmaniji (Burm), na Malajskem polotoku in v Honkongu, nadalje poveljnik angleškega letalstva na Daljnem vzhodu kakor tudi vse oborožene sile trdnjavske točke Singapur. Nadaljne njegove naloge bodo, da spravlja v sklad delovanje angleških vojnihi sil, ki so po raznih otokih v Vzhodni Indiji ter na kitajskih tleh ter da ostane v stalnih stikih z oboroženimi silami v Avstraliji in Novi Zelandiji, ki pa njemu niso neposredno podrejene. Novemu poveljniku angleških oboroženih sil na Daljnem vzhodu je dodeljen obsežen štab častnikov vseh vrst orožja in mu je bil imenovan za načelnika general Dewy. Na Daljni vzhod so bile poslale številne čete in mnogo orožja, da bodo na razpolago novemu vrhovnemu poveljniku.

Kadar kupujete kožno kremo . . .

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepčevalno sredstvo za kožo EUCERIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kakšno drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožne luknjice in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

Italijani o bitki pri Tarentu

Rim, 14. novembra. AA. Stefani: O napadu angleškega letalstva, izvedenem 12. t. m. nad Tarentom, je celotno poročilo v italijanskem 158 uradnem poročilu. Predsednik britanske vlade Churchill pa je dal včeraj neko čisto fantastično pripoved, o tem dogodku. Na italijanski strani smatrajo za potrebno odgovoriti na netočne podatke, ki jih je Churchill navedel v svoji izjavi, kakor tudi one, ki jih je podal prvi lord angleške admiraltete v svojih izjavanjih. Na italijanskem

pristojnem mestu ne bodo zamudili prilike, da prihodnje dni podajo končni in podroben prikaz ne samo dogodkov, pač pa tudi vsega vojskovanja na morju in pomorskega položaja na Sredozemskem morju.

Rim, 14. nov. t. Stefani. O pomorskem boju nad Tarentom je italijansko službeno poročilo objavilo, da je bila ena velika bojna ladja težje poškodovana. Vse druge navedbe angleške admiraltete spadajo med izrodke fantazije.

Angleško-nemška fronta

Nad Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 14. novembra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Neka nemška podmornica je potopila pet oboroženih sovražnih trgovskih ladij s skupno tonazo 28.840 ton.

Čeprav je vladalo neugodno vreme, so vendar nemške letalske sile nadaljevale tudi v noči od 12. na 13. november s svojimi povratnimi napadi, z močnimi eskadrilami. Izbruhnili so mnogotevilni požari in nastale eksplozije, predvsem v prometnih napravah, na severozahodu, v dokih, Westindia, v neki veliki plinski tovarni ter po drugih objektih v mestu, objektih, ki so važni za nadaljnje vojskovanje. Prav tako sta bila cilj uspešnega bombardiranja Liverpool in Coventry.

Včeraj so nemška vojna letala izvedla napade tudi na druge, v vojaškem oziru važne cilje v južni in srednji Angliji ter so pri Birminghamu bombardirala letališča, železniške naprave in neko crožarno. Posrečila sta se dva napada na neki konvoj, ki je bil močno zavarovan s križarko, na poseben način opremljeno s protiletalskimi topovi, razen tega pa zavarovan tudi z drugimi vojnimi

ladjami. Pri prvem napadu je bila potopljena ena 6000 tonska trgovska ladja, druga pa težko poškodovana. Pri poznejšem napadu je bila osemstotonska ladja, očitno naložena z eksplozivom in municijo, zadeta z bombo, ki je povzročila eksplozijo in ladjo popolnoma uničila. Neko nemško bombno letalo nalašč zgrajeno za napade na veliko daljavo, je potopilo 360 km zahodno od Irske britansko 6000 tonsko tovarno ladjo.

Nočni poleti angleških letalskih skupin nad nemškim ozemljem tudi to noč niso rodili pomembnejšega uspeha. Samo v neki tovarni motornih plošč je bila poškodovana neka zgradba zaradi bombe eksplozije v bližini. Poskus sovražnih letalcev, da bi napadli nemško prestolnico, je ostal brez uspeha. Hudi ogenj protiletalske artilerije je prisilil tistih nekaj letal, ki so prispela do berlinskega pasu, da so se morala vrniti in zagnati svoje bombe predčasno na skrajno berlinsko periferijo, kjer so bili požari na strehah ter tudi nekateri požari po drugih nemških mestih takoj zadušeni.

V noči med 12. in 13. novembrom je protiletalska artilerija sestrelila en angleški bombnik. Pri spopadih v zraku je včeraj sovražnik izgubil še dva aparata. Tri nemška letala so izginila.

Angleška poročila

London, 14. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Ponoči je sovražnik slabo deloval. Na neko londonsko predmestje je padla samo ena bomba, nekaj jih je padlo na južnovzhodno in južno Anglijo. V Londonu je bilo poruševnih nekaj hiš. Drugod škode ni bilo. Tudi človeških žrtev ne. Protiletalski alarm je prenehal že pred polnočjo in se potem ni več ponovil. Nekaj letal je prišlo tudi nad škotsko obalo, kjer je bila napadena skupina ladij, pa so bili sovražni bombniki odbiti. Nobena ladja ni bila poškodovana. Ena sovražna letala je bilo sestreljeno.

London, 14. nov. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Na južnovzhodni angleški obali smo danes sestrelili 13 nemških »Stuka« (strmoglavnih) bombnikov že preden so mogli napasti kakšen cilj. Neki drugi osamljeni bombnik, ki je prihajal čez Rokav, je bil sestreljen takoj, ko je prišel nad angleško obalo. Dve angleški letali pogrešajo, toda en pilot je rešen.

Nad Nemčijo

Angleška poročila

London, 14. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Naša bombna letala so ponoči ponovila napad na številne vojaške cilje v Nemčiji. Ena skupina je priletela tudi nad Berlin, kjer je metala bombe samo na predmestja, kjer ležijo z vojaškega stališča važni cilji, medtem ko na središču mesta bombe niso bile vržene. Napad se je pričel takoj po nastopu večernega mraka in je trajal do 2 zjutraj. Napadene so bile čistilne tovarne za petroleje v Gelsenkirchenu in razna druga tovarniška poslopja v Porurju ter pristanišča in ladjedelnice ob zahodni obali Nemčije, Belgije, Nizozemske in Francije. Poleg tega je bilo bombardiranih mnogo sovražnih letališč.

Nemška poročila

Berlin, 15. nov. t. Un. Press: Napad angleških bombnikov na Berlin se je začel v trenutku, ko se je v sovjetskem poslanstvu razvijala gostinja na čast Molotovu. Vsi gostje so ostali mirno okrog miz pri jedi in pijači in se niso šli skrivati v zaklonišče, kar je na berlinsko javnost napravilo najbolj ugoden vtis.

Budimpešta, 14. nov. m. TCP. Delegacija Hitlerjeve mladine ki se je udeležila slavnosti legionarjev v Jasseyju, je ostala tu dva dni kot gost madžarske vlade.

Bukarešta, 14. nov. m. TCP. Pravosodno ministrstvo je postavilo polkovnika Ramuščianja za upravitelja vseh dvorskih posestev, ki so pripadala bivšemu kralju Karlu.

Kneinja Olga na seji odbora za zimsko pomoč. Na levi knejinja Olge sedi predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič. Na skrajni desnici pa sedi ljubljanski župan dr. J. Adlešič.

Gospodarstvo

V uravnnavano gospodarstvo

Iz govora, ki ga je imel predsednik vlade g. Cvetković v sredo, se nam zdi potrebno podčrtati naslednje odstavke:

V današnjih razmerah brez uravnnavanja ne more biti gospodarstva življenja. Mi moramo vsi skupaj in srbij in Hrvatiji Sloveniji upravljati z enega kraja in po istih načelih vse naše gospodarske življenje. Hotel bi popraviti neko napačno mišljenje, po katerem izgleda kakor da Hrvati žele neko separatistično področje, brigo o svojih lastnih razmerah. Mi moramo organizirati ustanovo ali določiti eno osebo, ki bo vse gospodarske probleme gledala z enega kraja enako s stališča splošnih interesov.

Nedvomno je, da se danes v naši državi uravnnavano, dirigiranemu gospodarstvu ne bomo izognili. To nam kažejo razmere zunaj nas in gotovo je, da prevladuje v vodstvih in srbeskega in hrvatskega naroda isto mnenje in da smo tudi Slovenci s tem soglasni. V načelu je treba torej to uravnnavano gospodarstvo sprejeti, ker nimamo razloga voditi še neko posebno gospodarsko politiko. Potrebno pa je, da se v tem novem načinu gospodarskega vodstva naše države uveljavljajo temeljna načela za vso državo. Uravnnavano gospodarstvo mora iti v vsej državi po enotnih načelih, to pa je obenem tudi največje jamstvo za vzdrževanje

gospodarskega edinstva naše države kot celote.

Če so načela nujno enotna, potem je drugo vprašanje, kako ta načela izvesti v praktičnem gospodarstvenem življenju. Tu nam pa gospodarske in politične razmere narekujejo, da se da izvedba močno decentralizirati in bomo dirigirano gospodarstvo pri nas vodile naše ustanove kot na Hrvatskem hrvatske, seveda po enotnih načelih, ki bodo veljala za vso državo. Zato tudi že sedaj vidimo, da izvajajo važne gospodarske funkcije, ki so zanje postavljena splošna načela, že posamezne ustanove v Belgradu in Zagrebu in je popolnoma pravilno, če se tudi pri nas izvajanje važnih funkcij v zvezi z dirigiranim gospodarstvom poveri našim ustanovam, t. j. v prvi vrsti na primer novo osnovanemu banovinskemu prehranjevalnemu zavodu, odnosno če se za to izkaže potreba, še drugim ustanovam.

Iz vsega tega sledi najbolj logična in praktična pot, da se moramo glede izvajanja načel uravnnavanega gospodarstva, ki bodo za vso državo enotna, postaviti na edino pravilno stališče, naj to dirigirano gospodarstvo izvajajo pri nas naše ustanove in da nam ne pomaga pot nazaj, če nečemo izvajanja tako važnih poslov, ki bodo nastali v dirigiranim gospodarstvu, prepustiti drugim ustanovam izven Ljubljane.

Tablica denarne vrednosti prejemkov v naravi

Poleg izpremembe v mezdnih razredih je ministrstvo socialne politike in ljudskega zdravja predpisalo novo tablico denarne vrednosti prejemkov v naravi. Nova tablica ima to najvažnejšo novost, da ta vrednost ni določena kot prej enotno za vso državo, temveč je po vzoru uradniškega zakona razdeljena na tri skupine: prva skupina obsega isti draginski razred kot uradniški zakon, t. j. vsa banovinska mesta, II. razred obsega vsa mesta, kjer so sedeži okrajnih načelstev, dočim obsega tretji razred vsa ostala mesta.

Tedenski, mesečni in letni ekvivalent se dobi na ta način: za tedenski ekvivalent je pomnožiti dnevi ekvivalent s 6, za mesečni s 25 in za letni s 300. Novo je tudi plačilo, da denarni ekvivalent za popolno oskrbo velja samo za one osebe, za katere ne velja denarni ekvivalent, katerega je predpisal pristojni ban s svojo naredbo o minimalnih mezdah. Spremenjeno je tudi določilo o računanju stanovanja v tvorniški koloniji. Po novem spada stanovanje v tvorniški koloniji v vsakem primeru v ekvivalent. Pri lesnih podjetjih in premogovnikih se računa les, odn. premog v ekvivalent samo v kolikor ga delavec prejema. Novost je tudi, da se šteje v prejemke tudi ono, kar zavarovaneec prejema za svojo družino.

Zavarovanje gozdnih delavcev

Opazimo, da niso vsi gozdni delavci na področju dravske banovine zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. To ni v skladu z določili zakona o zavarovanju delavcev. S tem se povzroča velika škoda nezavarovanemu gozdnemu delavstvu in vsemu našemu gospodarstvu.

Po določilih zakona o zavarovanju delavcev morajo biti zavarovani vsi gozdni delavci, pa naj opravljajo kakršnokoli delo (žaganje, sekanje, tesanje, spraviljanje lesa itd.), ki dajejo svojo delovno moč v najem na podlagi delovnega razmerja, to je, da so zaposleni zaradi službe.

Iz obveznega zavarovanja so izzeti samo poljedelski delavci (dinarji, hlapci), ki opravijo samo tu in tam kako delo v gozdu in je ves les, ki so ga pripravili, namenjen izključno le za porabo v kmečkem gospodarstvu in ne za prodajo. Čim pa je les namenjen prodaji, nastopi zavarovalna obveznost. Zavarovanju so torej zavezani tudi poljedelski delavci (dinarji in hlapci), ki so v službi pri kmetih, ki sekajo les tudi za prodajo in zlasti še, ako sekajo les za lesnega trgovca.

Pozivamo vse delodajalce, predvsem lesne trgovce in gozdne posestnike, da takoj prijavijo Okrožnemu uradu vse svoje delavce, ki so zaposleni v gozdovih in sploh v lesni produkciji. Delodajalec je osebno odgovoren za vso škodo, ki nastane nezavarovanemu delavcu ob obolenju, ob obratni nesreči ter v primeru delavčeve onemoglosti in starosti. Pri zavarovanih delavcih prevzame vso to odgovornost Okrožni urad za zavarovanje delavcev in je torej delodajalec rešen vseh skrbi in oproščen težkih bremen, ki ga ulegnejo zadeti.

Vse gozdne delavce pa opozarjamo na velik pomen zavarovanja. Pravočasno naj poskrbe in se pobrigajo, da bodo prijavljeni Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. V letih starosti in onemoglosti bodo ostali nezavarovani delavci brez podpora in rent, v primeru njihove smrti pa bodo tudi družine ostale brez podpora in rent, ker se podpora za onemoglost, starost in smrt dajejo samo zavarovanemu članstvu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo uporabil vsa zakonita sredstva, da se pravilno izvede zavarovanje gozdnega delavstva. Okrožni urad pa je trdno prepričan, da bo našel razumevanje pri delodajalcih in delavcih ter da mu ne bo potrebno seči po strogih sankcijah zakona o zavarovanju delavcev. — Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Število industrijskih podjetij v naši državi

Po podatkih agencije »Jugoslovanski kurir«, ki izhaja v Belgradu, se je število industrijskih podjetij v naši državi zmanjšalo v teku leta 1939, od 3455 na 3254. To zmanjšanje je najbrž pripisovati dejstvu, da je bil s koncem leta 1939. kriterij za to, katero podjetje je industrijsko ali ne, najbrž drugačen kot v začetku leta, kar vsekakor ne zvišuje vrednosti te statistike. Po posameznih panogah se razdeli industrija v naši državi po stanju dne 1. januarja 1940 (v oklepajih podatki za 1. januarja 1939) takole: kmetijska in živilska industrija 906 (935), lesna in gozdna industrija 405 (443), rudarska industrija 125 (145), kovinska 206 (199), kemična 188 (213), usnjarska 91 (96), tekstilna 417 (424), grafična in papirna 84 (105), elektroindustrija 271 (252), industrija stavbnega materiala 422 (471), razne industrije 139 (172).

Po področjih posameznih industrijskih zbor-

V naslednjem podajamo tablico denarne vrednosti prejemkov v naravi, pri čemer pripominjamo, da pomeni prva številka prvi draginski razred, druga drugi, tretja pa tretji, dočim številka v oklepaju pomeni dosedanje denarno vrednost:

Popolna oskrba za odrasle, s stanovanjem 15, 14, 13 (10), brez stanovanja 12, 11, 10, 11 (8), popolna oskrba za služkinje, hišne slugе in podobno služabništvo s stanovanjem 10, 9, 8, 9 (7), brez stanovanja 9, 8, 5, 0, 8 (6), zajtrk 2, 2 (1,50), kosilo 7, 6, 5, 0, 6 (4,50), večerja 4, 4 (3), obleka za odrasle 3, 3, 3 (2), za služkinje, hiš. slugę itd. 2, 5, 0, 2, 5, 0 (2), obutev za odrasle 1, 2, 0, 1, 2, 0 (1,20), za služkinje itd. 1, 1, 1 (1,20), stanovanja: soba in obenem kuhinja 4, 3, 2, 5, 0 (2,50), 1 soba in kuhinja 6, 5, 0, 5, 4 (4), 2 sobi in kuhinja 10, 7, 5, 0 (6), 3 sobe in kuhinja 13, 5, 0, 10, 8 (8), vsaka nadaljna soba 3, 5, 0, 2, 5, 0 (2), posebna soba z opremo 4, 5, 0, 3, 5, 0 (3), ležišče v skupni spalnici 1, 1, 1 (1), kurjavnica za 1 prostor 2, 1, 8, 0 (1,60), za 2 prostora 3, 2, 7, 0, 2, 4, 0 (2,40), za tri prostora 4, 3, 6, 0, 3, 2, 0 (3,20), za 4 prostora 5, 4, 5, 0, 4 (4), razsvetljava za 1 prostor 0, 4, 0, 0, 4, 0 (0,40), za 2 prostora 0, 6, 0, 0, 6, 0 (0,60), za 3 prostora 0, 8, 0, 0, 8, 0 (0,80), za prostora 1, 1, 1 (1).

nic se je industrija razdelila v začetku leta 1940, takole (v oklepajih podatki za začetek leta 1939.): Belgrad 712 (690), Zagreb 539 (793), Ljubljana 415 (414), Osijek 172 (161), Split 190 (172), Banjaluka 48 (55), Novi Sad 711 (710), Dubrovnik 24 (24), Podgorica 42 (42), Skopje 184 (172) in Sarajevo 217 (215). Veliki padec na področju zagrebške industrijske zbornice daje misliti, da ta dejansko ne gre toliko za zmanjšanje števila industrijskih podjetij, kot za razliko v statističnih kriterijih, tako da moramo te številke prinašati kot kronisti, ne da bi jim pripisovali kakšno posebno gospodarskopolitično vrednost.

Stanje Narodne banke

Narodna banka izkazuje za 8. november naslednje stanje (vse v milijonih din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem za 31. oktober):

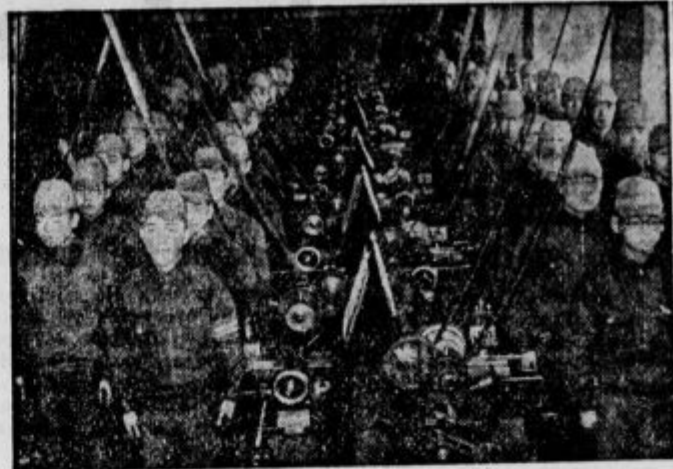
Aktiva: zlato v blagajnah po stabilizacijski vrednosti 2111,55 (+ 7,2), zlato v inozemstvu 380,25, skupna zlata rezerva 2491,8 (+ 7,2), devize izven podlage 497,76 (+ 25,85), kovani denar 184,54 (minus 3,7), posojila: menična 1508,9 (+ 0,8), lombardna 182,46 (+ 0,84), skupno posojila 1691,2 (- 0,45), vrednosti papirji 340,46 (+ 16,7), eskont bonov drž. obrambe 5919 (+ 12), vrednosti rezervnega sklada 251,65 (+ 2,2), razna aktiva 1902,65 (- 1,9).

Pasiva: bankovci v obtoku 12.988,4 (+ 64,1), drž. terjatve 39,1 (+ 22,96), žirovni računi 1312,3 (- 83,2), razni računi 1465,6 (+ 61,3), skupno obveznosti po vidu 2817 (+ 1,0), razna pasiva 833,67 (- 6,6).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 15.805,4 (+ 65,1), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 3988,9 (+ 11,56), od tega samo zlato v blagajnah 3378,5 (+ 11,56) milij. din, skupno kritje 25,22 (v prejšnjem izkazu 25,25), od tega samo z zlatom v blagajnah 21,37 (21,39) %.

Obtok bankovcev je še znatno narasel v prvem tednu novembra, ker so se nadalje zmanjšali žirovni računi. Med aktivami je omeniti, da sta narasla tako devizni kot zlati zaklad, slednji v manjši meri kot devizni. Poleg tega je banka nakupila tudi večje količine državnih papirjev, dočim v drugih postavkah ni bilo znatnejših izprememb.

Odobrena nova parija olja. Minister trgovine in industrije je podpisal odlok, s katerim se odreja nova parija 120 vagonov olja za potrebe prebivalstva v mesecih november in december.

Ameriško letalo za vežbanje angleških pilotov v Kanadi

Odsek za uravnnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano

Ministrstvo za kmetijstvo je sporazumno z ministrom za notranje posle izdalo na osnovi § 20. zakona o banki upravi z dne 4. januarja 1940 pod D. št. 122/I K rešitev, s katero se pri kmetijskem oddelku kr. banske uprave ustanavlja poseben odsek za uravnnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano, in sicer kot 6. odsek tega oddelka.

Z ozirom na omenjeno rešitev in na osnovi §§ 1., 5. in 20. zakona o banki upravi je odredil g. ban dr. Marko Natlačen, da začne novo ustanovljeni odsek za uravnnavano kmetijsko gospodarstvo in prehrano poslovati z dnem 15. novembra t. l.

Z omenjenim dnem preidejo vsi posli dosedanjega referata za uravnnavano kmetijsko gospodarstvo pri odseku za poljedelstvo in živinorejo kakor tudi vsi posli nadzorstva nad ustanovami za organizacijo in pospeševanje kmetijstva v pristojnost novega oddelka, odsek za poljedelstvo in živinorejo pa vrši od omenjenega dne pospeševanja poljedelstva in živinoreje izven strogo organiziranih celot.

Ukinitev nočnega dela v pekarnah ostane v veljavi

Od Delavske zbornice smo prejeli: Z uredbo o preskrbi prebivalstva s kruhom je bilo prepovedano nočno delo v pekarnah in je bilo odredeno, da se ne sme prodajati kruh isti dan, ko je pečen. Delo v pekarnah se sme začeti šele ob štirihi jutraj. S tem je bila rešena ena glavnih zahtev pekarskih pomočnikov, ki so doslej ukinitev nočnega dela.

Delodajalska združenja so začela akcijo, da bi dosegla razveljavljenje te uredbe če že ne za vse dneve v tednu, pa vsaj za ponedeljek ter so začeli pekarski mojstri v posameznih krajih ob ponedeljkih z delom že ob eni jutraj.

Delavska zbornica je nastopila proti temu ter poslala utemeljene predstavitve na odločujoča mesta. Ministrstvo za trgovino in industrijo je sedaj z odlokom št. II-39.141 od 29. oktobra 1940 končno odločilo, da ostane ukinitev nočnega dela v pekarnah v veljavi, ker z ozirom na prepoved prodajanja svežega kruha ne obstoji niti najmanjši razlog za ukinitve te odredbe.

Obveščamo o tem vse pekarske pomočnike, kakor tudi lastnike pekarn, da se v lastnem interesu strogo držijo določb cit. uredbe, ker je za prekršitev uredbe določena denarna kazen do 25.000 dinarjev.

Veliko povečanje vlog v slovenskih bankah. Poročali smo že, da so se v mesecu septembru letos povečale vloge v slovenskih samoupravnih bančnicah za 5,8 milij. din. Po statistiki Društva bančnih zavodov posnemamo, da so se vloge na knjižnice in tekoče račune pri slovenskih bankah od 30. septembra do 31. oktobra letos povečale za 89 milijonov dinarjev.

Naša trgovska mornarica. V septembru in oktobru je izgubila naša mornarica zaradi vojnega rizika 4 ladje v skupni tonazi 15.065 br. reg. ton, skupno torej od začetka vojne 8 ladij s 35.395 tonami. Zaradi normalnega rizika pa je bila izgubljena v zadnjih 2 mesecih 1 ladja s 5.581, nadalje je bila prodana 1 ladja s 6.348, prej pa so bile že prodane 3 ladje za 24.202 toni. Vsi ti podatki se nanašajo na dolgo plostvo ter na veliko obalno plostvo. Poleg tega je s koncem oktobra letos v naših lukah mirovalo 15 ladij z 29.391, v inozemskih lukah pa 2 parnika s 1.397 tonami, tako da je bilo skupno razpremljenih 17 ladij s 30.788 tonami, dočim je bilo dne 31. avgusta razpremljenih 15 ladij s 33.517 tonami. Prišlo je zadržani sta bili v tujih pristaniščih s koncem oktobra le še 2 ladji s 52.350 tonami, dočim jih je bilo s koncem avgusta zadržanih 10 s 21.468 tonami. Nezaposlene so bile zaradi komplikacij s tovorom 4 ladje z 10.406 tonami, dne 31. avgusta pa 7 ladij s 32.269 tonami. Pri obalni plošvi je bilo v razpremi 10 ladij s 7.953 tonami. Iz tega je razvidno, da smo od začetka vojne dalje izgubili 14 ladij dolge in velike obalne plošve, po tonah pa 20%. Razpremljenih po številu ladij je 17, po tonazi 8,5%, pristno zaustavljenih je 6% po številu, 4,5% po tonazi ladij. To pomeni, da je bilo dejanskega izven dela po številu enot 37% ladij, po tonazi pa 33% manj v primeri s septembrom lani. V primeri s 31. avgustom 1940 se je položaj nekoliko popravil, ker je bil tedaj odstotek 43. odn. 44%.

Butno olje. Ta teden je bila v Zagrebu konferenca glede bučnega olja. Na konferenci je bilo sklenjeno razdeliti surovine izdelovalcem olja v Hrvatski in Sloveniji takole: Hrvatske 9,3, Slovenija 90,7%. Količina bučnih peškov bo znašala 253 va-

gonov. Presežki nad to količino bodo razdeljeni velikim rafinerijam po ključu, ki velja za razdelitev semenca sončnic. Nadalje je bila na tej konferenci tudi predlagana cena 25,31 din za liter bučnega olja brez banovinske in občinskih trošarin.

Konkurni poravnava. Vrečko Konrad v Dobju.

Borze

Dne 14. novembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 1.541.592 din, na belgrajski borzi 3.714.000 din (8.364 mark, 238.000 drahem, 120.000 din v Sofiji 182.276 sv. frankov in 18.538 dolarjev). V efektivih je bilo prometa na belgrajski borzi 270.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	175.15—178.35
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1028.64—1033.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	216.61—219.81
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka	1772.00—1792.00
--------------------------	-----------------

Zagreb — zasebni kliring:

Solon 100 drahem	42.65—43.35
----------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring:

Solon 100 drahem	41.65—42.35
Sofija 100 drahem	51.28—52.88

Curih: Pariz 9.75, London 17.125, Newyork 431, Milan 21.775, Madrid 40, Berlin 172.50 (reg. marka 50, trg. marka 31), Buenos Aires 101.75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 444—446

v Zagrebu 445 denar

v Belgradu 445.75—447

Ljubljana, Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—99.50, agrarji 53.50—57.50, vojna škoda promptna 444—446, begluške obveznice 75.50—77.50, dalm. agrarji 69.50—71, 8% Blerovo posojilo 99—101, 7% Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 101—103, 7% stab. posojilo 94—96 — Delnice: Narodna banka 6.300—6.500, Trboveljska 335—345, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb, Državni papirji: 7% invest. posojilo 98 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 445 denar, begluške obveznice 78 blago, dalm. agrarji 71 blago, 8% žumske obveznice 71 blago, 4% severni agrarji 52.50—53, 8% Blerovo posojilo 100 denar, 7% Blerovo posojilo 95.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna banka 6.450 blago, Priv. agrarna banka 191 denar, Trboveljska 350—355 (350, 352.50), Sladk. tov. Bečkerek 675 denar, Oceania 700 denar.

Belgrad, Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50 denar, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 445.75—447, begluške obveznice 77 denar, dalm. agrarji 69.75—70.25, 6% žumske obveznice 69.25—70, 4% severni agrarji 52.25—53 (52.50), 8% Blerovo posojilo 94.75—95.50 (94.75), 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500 denar, Trboveljska 192 denar (drobni komadi).

Žitni trg

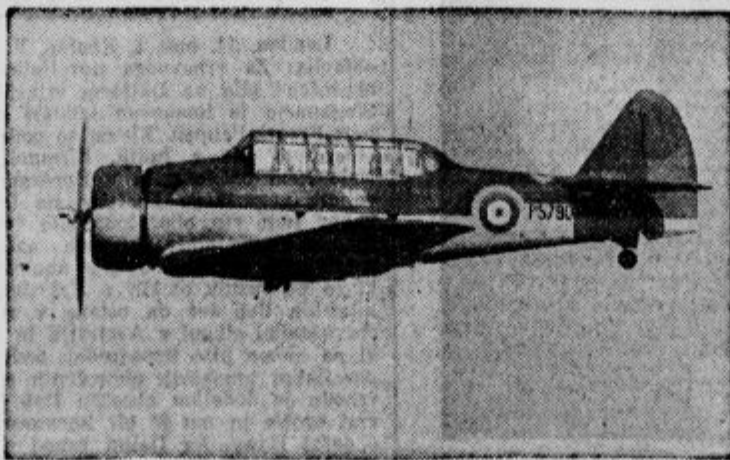
Novi Sad. Koruza bač, nova sušena pariteta Indijja 268—270, bač, nova sušena pariteta Vršac 266—268. — Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Kočevje dne 8. novembra t. l.: voli I. vrste 9—9.50, II. vrste 7—8, III. vrste 6.50 din; telice I. vrste 9, II. vrste 8, III. vrste 6.50 din; krave I. vrste 8, II. vrste 7, III. vrste 5 din; teleta I. vrste 11 din, II. vrste 9 din; prašiči špeharji 13—14 din, pršutarji 11—12 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 16 din, svinjina 20 din, slanina 22—24, svinjska mast 28 din, čisti med 25—30, goveje surove kože 24—25, svinjske surove kože 10 din za 1 kg. — Oves 365, fižol 600, krompir 150—200, lucerna 150, jabolka I. vrste 800—900, II. vrste 700—800, III. vrste 600 din, hruške II. vrste 800, pšenčna moka do 900, ajdova moka 700 din za 100 kg. — Trda drva 110 din za kub. meter, jajca 1.60 do 1.75 za komad, mleko 2.50 din za liter, surovo maslo 36—40 din za 1 kg.

Živinski sejml

Na Hivinski sejem v Mariboru dne 12. nov. so pripeljali 10 konjev, 18 bikov, 170 volov, 577 krav, 11 telet. Skupaj 786 komadov. Cene so bile naslednje: debeli voli 8.25 do 9.25, poldebili voli 7 do 8, volji za klanje 6.50—8, klavne krave, debele 7 do 8, plemenske krave 7.50 do 8.50, krave za klobase 5 do 6.50, molzne krave 7 do 9, breje krave 6 do 7.50, mlada živina 7 do 9, teleta 9 do 11. Prodanih je bilo 362 komadov. Cene mesa: volovsko I. vrste 16 do 18, II. vrste 13 do 15, meso krav telic in bikov 12 do 18, telečje I. vrste 16 do 18, II. vrste 14 do 16, svinjsko meso 20 do 22 din kilogram.

Mladi japonski mornarji v modernih ladjedelnicah

Največji madež na našem telesu

**FRANZ JOSEF
GRENCICA**

REC. S. BH. 22365 od 10. 11. 1940 g.

ligenca ne zatajuje porekla iz kmečke hiše in ne pozablja na življenje in trpljenje na deželi.

Ce bomo vsi pravilno pojmovali in uvaževali prednje misli, ki bi naj bile le skromna vzpodbuda še h globljim razmišljanjem in odločnim dejanjem, bomo postali na znotraj in zunaj močnejši, vrednost našega denarja ne bo več padala; postali bomo gospodarsko in politično zavednejši ter bomo brez malenkostnih strahov pred resničnim pomanjkanjem živeli in srečno prebredli najtežje preizkušnje našega naroda in mlade Jugoslavije. Z brezpogojnim zaupanjem v sebe in lastno državo, z neumornim delom in ustvarjanjem, redom in disciplino, samozatajevanjem in neobhodnimi žrtvami si bomo zagotovili spoštovanje vseh in trajen mir ter ustvarili socialno pravičen družabni red.

Rodoljub z dežele,

Redko je še kateri članek pogodil naše največje napake in zares sramotne madeže na narodnem telesu tako zelo v živo, kakor oni v »Slovenec« od 6. novembra pod »Naš čas in skrb za vsakdanji kruh«. Pri tem vprašanju, od katerega pravilne rešitve zavisi danes naravnost obstoj našega »biti ali nebiti«, se mora vsakdo globoko zamisliti in doprinesiti vse, da ta madež nemudoma korenito izlečimo: Na eni strani verizništvo in špekulativnost, na drugipanično nakupovanje, pa tudi sebično kopičenje materialnih vrednot v škodo splošnosti.

Zares, Bog nam je prizanesel, da nas največja nesreča še ni doletela; nagradil je naše veliko zaupanje v Njega ter nam naklonil v najtežjih časih modro in dalekovidno vodstvo, ki nas je na zunanjo obvaroval večjih nevarnost. Le drugače žal nismo znali še odkriti in izkoristiti vseh velikih božjih darov, ki so zakopani v dobrih in domoljubnih srcih ter bistrih glavah svobodnega ljudstva na eni, v bogati in rodni božji zemlji z vsemi njenimi ogromnimi zakladi na drugi strani. Ustimo se premočno, verujemo in širimo dostokrat največje bedarije, poklicni smo strateg in junaki, fantasti v zamislih in načrtih, veliki v besedni obrambi domovine; pri tem pa je dejansko rušimo in slabimo na znotraj z nepodpornim govorjenjem in kritikanjem, še vedno tudi s slepim strankarstvom in prepričanjem; še vedno smo nekaki slepi za razsodno gledanje in pravilno oceno vsega stranskega, kar se okoli nas dogaja in z ogrozno doslednostjo uničuje ter svet pretvarja. Ali je potem čudno, da se tudi med nami uveljavljajo najtemnejši pojavi človeškega življenja, da v svoji slepi misli poodinec le na sebe: da ne govorimo o navadnih zločincih, marveč o onih mnogobrojnih slepih, ki mislijo, da bodo s kopičenjem materialnih dobrin rešili svoj denar, svoje bogastvo in privilegirano eksistenco, posebej o zločinskih verižnikih in špekulantih, ki stisko človeštva neusmiljeno izrabljajo; eni kakor drugi — hote ali nehoti — uničujejo posredno vse materialne in denarne vrednote ter rušijo temelje naše družbe in države. K tem se pridružuje nepregledna vrsta onih zaslepljenih revežev, ki v svoji strahopetni sebičnosti prekomerno kopičijo življenske potrebščine te na ta način povečujejo socialni prepad ter rušijo družabni in državni red.

Uvodoma omenjeni članek pravilno naglašala, da se vse to pojavlja zlasti med meščanstvom, jaz bi rekel: baš med takozvanimi boljšimi in inteligentnejšimi krogi, enostavno iz razloga, ker priprosta poštna duša za take podvige sama ni sposobna (med slednje ne štejem vojvodinskih kmetijskih magnatov). Tembolj žalostno je dejstvo in vsega obsojanja vredno, ga grešijo največ oni, v katerih bi moralo priprosto ljudstvo imeti najlepši vzgled in katerih ponašanje bi moralo vplivati pomirjevalno. Pri našem prostem ljudstvu dolgo ni bilo opaziti nobene panike, prinesle so jo le nesrečne govorice iz mest in trgov, potem pa podeželska polinteligenca, trgovci in špekulanti vseh vrst. Ti so mnogokrat poskrili blago ali prepisali cene starega blaga na nove višje, potem pa ljudi strašili, da ga bo zmanjkalo, naj le hitro kupijo itd. Redke so častne izjeme, zelo redki poštenjaki, ki se zadovoljijo z navadnim šromnim dobičkom. Ali naj potem kmečki človek vočigled svojega mukopolnega življenja in težkega dela ter še naravno slabih časov in raznih nadlog, naj edino on ostane miren in pohleven! Draginje in težav, s prehrano ni kriv on, temveč vse zgoraj navedene okoliščine. Tudi on trpi hudo zaradi splošne draginje, od katere nima sam nobene koristi, prej škodo; dobiček imajo edino le razni izkoriščevalci položaja.

Tako zares ne smemo niti dnevi, ne ure več naprej, če nečemo biti lastni grobokopi svojega

življenja, svoje svobode in države. Dokažimo, da smo vredni svobode in dosedaj nam še od Boga obvarovane svoje države. Zavedajmo se vsi, brez izjeme vsi, svojih zmot in pogrešnih računov v dobi, ki jo preživljamo. Odprimo svoje bistre glave ter pogledimo z vso resnobo težkim, zgodovinskim časom v oči! Spoznajmo vse zaklade naše bogate zemlje, izkoristimo jih nesebično za našo življensko skupnost; zaupajmo, da nas bo ta naša zemlja vse preredita in ohranila, pa da še bo mnogokaj na pretek za druge potrebe in zahteve. Proč s paniko in sebičnim kopičenjem materialnih dobrin, proč s špekulativnostjo in verižništvom, proč z malodušjem in strahopetstvom. Podvojimo, potrojimo naše dnevne napore in dnevno delo, vsak na svojem mestu in na svoj zdrav način naj doprinese čimveč za našo skupnost. Resnosti časa primerno se omejimo vsi v svojih besedah in v svojih zahtevah. Zrtvuemo se vsi brez izjeme za naš skupni obstoj ter vpejimo največje varčevanje v zasebno življenje. Opustimo prazno in škodljivo veseljačenje, zapravljanje in razkošje, živimo skromno, pritrjujmo si vsi enako, bodimo enodušni v borbi za nove boljše in srenejše čase, ko človek človeku ne bo volk. Poskrbimo vsakemu za delo in zagrizimo se vsi v delo, ki se nam napoveduje kot novo in edino merilo gospodarske in denarne vrednote. Spoštujemo svojega sobrata in človeka, pa nosimo enako vsi in v vseh stanovih vsa bremena, ki jih zahteva od nas čas. In konec bo stiske in draginje, ki nam bo ostala v spominu le kot poučljiv strah. Stalno naraščanje draginje in morebitno povečevanje plač ne bo rešilo problema, temveč ga le stalno komplicira. Red in ugled države ter splošne potrebe današnje dobe nam nalagajo vse druge dolžnosti, ki jih moramo nositi brez godrnjanja.

Smatram, da zahteva več napora in samopremagovanja tisto junaštvo, ki zna pridobljeno svobodo ohraniti s smotrenim, vztrajnim, poštenim in požrtvovalnim, nesebičnim delom ter živeti in vztrajati v odgovedi za splošnost ter državno in narodno skupnost, kakor pa junaštvo hitre, četudi častne smrti. Enako mislim, da je večji izdajalec domovine, državne skupnosti in naroda tisti, ki v svobodni lastni zemlji izrablja stiske in nevolje ljudstva v svojo korist ter množi iz ljudskih žuljev in žrtve svoje bogastvo. Za takšne izdajalce domovine in svojega ljudstva bi bili potrebni vse drugačni ukrepi, kakor jih že imamo, to je kakor v resnični vojni za izdajalca preki sod; kajti on izpodbija državne mejnike na enako brezvesten način kakor resnični prodajalec in izdajalec zemlje.

Posebno hudo greši dalje tisti, ki ne zaupa narodnemu gospodarstvu in denarju, še bolj, kdor to zaupanje zlorablja; dalje, kdor v lastni svobodni državi skriva denar ali ga nalaga čisto v mrtve, brezplodne stvari, edino v napačni domnevi, da s tem rešuje sebe in svoj denar; ne pomisli pa, da s tem nezaupanjem ruši ugled in sam obstoj domovine, ker odteguje življenske sokove skupnemu narodnemu žitju in bitju. Ako smo tako mislili in delali pod tujo državo, moramo pomisliti, da je v lastni državi to pravi zločin. Ako je s pokojno Avstrijo propadla njena krona, ni bilo to nič čudnega; držala pa je vrednost svojemu dinarju težko preizkušena mala Srbija. V dinar zedinjene močne in velike Jugoslavije pa ne bi imeli zaupanja! Pripravljeni moramo biti vsi na enakomerni in pravični žrtve, da bomo radevolje in ponosni krili in delili vsa bremena, ki jih nalaga državi težka preizkušnja, da bomo pravično rešili vsa gospodarska in socialna bremena brez vseh revolucionarnih pretresov tako, kakor nam narekuje prava krščanska ljubezen in resnična vdanost domovini. V tem primeru ne bo tudi nikdo

krivično oškodovan za svoj denar ozir. za pošteno pridobljeno premoženje, katerega pa množiti na račun drugih danes ni čas.

Vse to pa brezpogojno zahteva modro državno upravo in zdravo administracijo. Prvo nam je, kakor že rečeno, Bog naklonil; za drugo pa moramo sami poskrbeti. Zdrava in eksperimentalna administracija s svojimi premišljenimi in pravočasnimi ukrepi lahko podpira, vodi in nadzira vse narodno in gospodarsko življenje, kakor mu počasni in nesposobni administratorji prizadevajo nepotrebne ovire in težave ter nepopravljivo škodo. Tudi ti lahko postanejo grobokopi lastne države, skupno s svojimi protektorji, kakor nam to danes potrjujejo živi primeri. Zato je neobhodna potreba časa, da se takoj zamenjajo vsi brezsrčni in nesposobni birokrati, v kolikor se to že ni zgodilo. V bodoče bodi za njih edino resnično merilo značaj, poštenost, sposobnost in marljivost, a nestranskarstva, plemenska in politična pripadnost. Državno administracijo oziroma oblasti pa naj po svojih močeh podpirajo vsi dobro misleči državljani ter vse javne in zasebne ustanove, društva in organizacije; dalje cerkev, šola in dom, ki naj primerno poučujejo in vzgajajo ljudstvo in mladino. Pri tem naj naša inte-

Angleški kralj Jurij nadzira škotske čete.

Slava v ljubljanski garnizijski bolnišnici

Ljubljana, 14. novembra.

V Ljubljani je že kar znano, da spada med najlepše in najpripravljenije svečanosti naše slavo in junaštvom okrašene vojske slavice v ljubljanski garnizijski bolnišnici. V sedanjem času, ko neprestano beremo v časopisih o junaštvih in trpljenju vojaštva po drugih državah, kjer divja vojska, so nam take slovesnosti še nekam bližje in še bolj pri srcu. In res, ni je človekoljubne ustanove, ki se ne bi hotela po svojem zastopstvu udeležiti tega praznika, katerega namen je, počastiti vse one, ki so se žrtvovali za bolne vojake, ter dati njihovim naslednikom poleg priznanja za delo, katero opravljajo, tudi spodbudo, da bodo v svojem delu vztrajali in doborit celokupne naše oborožene sile in v varnost naše širne domovine.

Vreme današnji slavnosti ni bilo ravno najbolj naklonjeno, vendar je bilo toliko ugodno, da so zunanje slavnosti lahko potekle v najlepšem sijaju. Na lepo okrašenem vrtu Stalne dravske bolnišnice je bila postavljena bolnišarska četa, večje število podčastnikov in častnikov sanitetne stroke, na slavo pa so prihajali tudi vojaki, podčastniki in častniki vseh drugih vrst orožja, ki imajo svoj sedež v Ljubljani. Tem so se pridružili še številni civilni gostje. Vse je bilo v najlepšem redu in v napetem pričakovanju na začetek slave.

Goste je ljubeznivo sprejemal upravnik ljubljanske garnizijske bolnišnice, sanitetni podpolkovnik g. dr. Apostol Hadži-Gligorije, ki kakor dobri

oče skrbi za zdravniške pomoči potrebne vojake in z vsemi močmi dela na to, da je ljubljanska garnizijska bolnišnica res na višku ter opremljena z najmodernejšimi pripomočki. Ob strani so mu stali in pomagali številni oficirji-zdravniki, njegovi sodelavci v bolnišnici, podoficirji in medicinski vojaki, ki v Ljubljani opravljajo svojo kadroško službo.

Kot najvišji predstavnik civilnih oblasti se je udeležil slave g. dr. Marko Natlačen. Prevzvišenega gospoda škola dr. Gregorija Rožmana, ki se je vedno rad osebno udeleževal te slave, pa je bil letos zadržan, je zastopal stolni župnik in arhidijakon g. dr. Klinar. Zdravniška zbornica je poslala g. dr. Zalokarja, slovenska univerza dekana medicinske fakultete g. dr. Hribarja, navzoč pa je bil tudi g. inž. Grudinski, profesor tehnične fakultete, mestno občino ljubljansko je zastopal občinski svetnik g. Lukič, na slavo je prišel tudi upravnik ljubljanske policije g. dr. Hacin. Nadalje so bili navzoči tudi zastopniki raznih oddelkov ljubljanske splošne bolnišnice, Leonišča, ženske bolnišnice, splošne duševne bolnišnice, otroške klinike in drugih zdravstvenih zavodov, zastopniki poštnih, železniških in finančnih direkcij, časopisja itd. Na slavo so prihiteli še zastopniki domoljubnih organizacij, vojnih dobrovoljcev, rezervnih oficirjev, koroških borcev, zdravnikov, bolniški strežniki in strežnice ter mnogi drugi, ki nočejo zamuditi nobene priložnosti, da lahko izpovedo svojo ljubezen in spoštovanje do naše močne oborožene sile in njenih predstavnikov.

Zunanji obred slave se je pričel točno ob pol enajstih, ko je prispel novi ljubljanski divizionar, vršilec dolžnosti komandanta dravske divizijske oblasti brigadni general g. Ljubomir Stefanovič. Takoj po prihodu je general Stefanovič pozdravil navzoče častnike, vojaštvo in zastopnike civilne oblasti. Vojaška godba mu je zaigrala v pozdrav. Nato so se pričeli obredi, najprej pravoslavni, nato katoliški in nazadnje muslimanski. Po končanih obredih je imel upravnik bolnišnice g. dr. Apostol Hadži-Gligorije topel nagovor na vojake in jim je iz življenja patronov vseh naših sanitetcev in zdravnikov, sv. Kozma in Damijana, prikazal ter prepleto obrazložil vse kreposti, ki jih mora imeti vsak, kateri služi domovini v sanitetni službi. Spomnil se je tistih, ki so iz ljubezni do bližnjega in domovine žrtvovali svoje življenje, ne da bi za to pričakovali plačila ali priznanja, ker so dobro vedeli, da jim bo Bog vse poplačal. Spomin na nje pa je ostal v najširših slojih našega naroda, ki je bil bolj kot kateri drugi narod osvojen s krejo svojih najboljših sinov. Vse vojake in častnike je govornik pozval, naj ravnajo svoje delo po teh svetih in svetlih vzgledih ter jih pozval, naj vsem padlim skupno vzkliznejo »Slava«. Nato je pozval vse navzoče, naj še z njim vred vzkliznejo trikratni živio našemu mlademu kralju Petru II. in vsem kraljevskemu domu, nakar se je razlegel trikratni gromki živio po vrtu vojašnice. Državna himna je zaključila »epo obredno slovesnost.

Po obredih so bili vsi gostje povabljeni na prigrizek v lepo in okusno okrašeno dvorano. Med častniki in civilisti se je razvilo pristrčno in družabno ozračje. Prijateljski razgovori, ki so se zavlekli daleč preko dvajsete ure, so dokaz, kako lepi in prijateljski odnosi vladajo med našim ljudstvom in našo hrabro vojsko.

Popoldne je bilo vojaško veselje. Zopet so prihiteli številni častniki in civilisti, pa tudi vojaki, ki se zdravijo, so bili deležni dobrot tega lepega praznika. Garnizijski upravi, vsem njenim zdravnikom, častnikom in vojakom želimo mnogo uspehov pri njihovem človekoljubnem delu.

MLADE španske falangistinke polagajo venec na grob ustanovitelja španske falange, Jose Antonija Primo de Riveria, ki so ga med državljansko vojno ubili v Madridu.

Pismo iz južne zemlje

Nekako bolj široko je postalo morje v teh zadnjih dneh. Kar tri mesece potujejo pisma in časopisi, preden prijadrajo srečno sem čez lužo. Celo kakemu avionskemu pismu se zgodi neveščna zamuda. Pri vsej bajni avionski hitrosti je treba včasih kar 2 meseca... Nekatero pismo pa pride tudi v 8 dneh. Kakor je sreča mila!

Medtem ko tam pokajo topovi, tukaj življenje mirno teče dalje. One dneve se je vršil veličasten mednarodni evharistični kongres za Južno Ameriko v mestu Santa Fe, kjer so zbrani stotisočih poslušalci tudi glasa svetlega očeta. En mesec prej je tudi mene pot vodila skozi ono starodavno mesto, kjer sem našel zelo mnogo vneza za veliko svečanost, na katero se je mesto pripravljalo. Skoro vse hiše so bile okrašene s kongresnim znakom. Tudi med našimi ljudmi sem našel precej zanimanja za dogodek. Saj je eden naših, Ivan Bukovnik iz Ljubljane, bil prav tedaj tudi zaposlen pri gradbi kongresnega oltarja.

Sicer pa ni treba misliti, da je naših ljudi v Santa Fe mnogo. Pač ne zaradi tega, ker bi ne marali živeti v tako »svetem mestu«, dasiravno je znana stvar, da so kaj malo pobožni... več je zaradi slabega podnebja in ker tamkaj ni mnogo dela. Santa Fe je namreč staro mesto, ki je v svojem razvoju zaostalo, odkar je dobilo tekmeča v mestu Rosario, ki je moderno mesto in že sedaj štirikrat večje s svojimi 600.000 prebivalci.

Večja je naša kolonija v Parani, ki leži na drugi strani reke. Tamkaj pa žive menda prvi slovenski naseljenci v Argentini, ki so se naselili že pred 60 leti. Otroci že ne znajo več naše besede, le slovenske mašne knjizice še hranijo pri hiši kot dragocene spomine. Nekaj pa živi še tudi starih priselencev, ki so bili mojega obiska prav veseli.

Živi pa v Parani tudi kakih 30 slovenskih družin, ki so prišle po vojni, večinoma iz prav istih krajev kot prvotni naseljenci, to je iz go-

riških Brd, zlasti iz Cerovega in Števerjana. Iz Parana so tudi pohiteli nekateri na kongres v Santa Fe, tako da smo bili vsaj zastopani tam, čeprav ne zelo številno.

Silno pozornost je vzbudila tukaj avtomobilska tekma na dolžino 8000 km. V tej deželi je avtomobilizem vse drugače pomemben kot v Jugoslaviji, kajti razdalje so velikanske, ceste pa gradijo vsak dan nove in prav izborne ceste, na katerih brze lahko s 120 km na uro. Med tekmovalci najdemo tudi Krstuloviča, ki je našega rodu. Imel je sicer incident, toda tekma mu je vseeno uspela. Slabše se je primerilo Kovačeviću, ki je tresel v prepad v Peru. Komaj so mu rešili življenje.

Tudi Argentina se zaveda velikanskega pomena aviacije, ki je za to deželo tudi velikega gospodarskega pomena, kajti razdalje so velikanske. Sedaj dclajo veliko propagando za 5000 pilotov. Mladeničem se je s tem odprla nova bodočnost.

Med samimi Slovenci tudi ni brez novic. Nova orientacija jugoslovanske politike v razmerju z Rusijo je takoj vplivala na naše »komuniste«. »Ljudski odred« sicer vedno taji svojo barvo, toda v svojem ravnanju pa vedno dokazuje, od kod dobiva direktive. Kar neenkrat so postali jugoslovanski, dasiravno doslej niso nikdar niti od daleč pokazali volje zato. Letos se napoveduje celo njihovo sodelovanje za prireditve 1. decembra v proslavo praznika Zedinjenja. Seveda jih bomo povabili tudi k maši...

Naše društvo »Slovenski dom« mirno vrši svoje delo in je sedaj razčistilo tudi najbolj pereče vprašanje naše kolonije: Slovenski list, ki je bil doslej na nekih negotovih polih. Sedaj je gospodarski položaj nujno pritisnil na nas, ker je časopisje zašlo v krizo in Slovenski list ni mogel več redno izhajati. Urednik Kacin je odstopil, ker ga list ni mogel več plačevati, sedaj je pa vodstvo lista v zelo umirjenih rokah in se stvari prav lepo razvijajo. List je te dni imel prireditve, ki je prav lepo uspela. Sedaj Slovenski list izhaja zopet redno.

Janez Hladnik.

Droblne novice

Koledar

Petek, 15. novembra: Jedert; Leopold; Albert V. — Ščip ob 3.23. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Sobota, 16. novembra: Otmar, opat; Neža Asiška, devica.

Novi grobovi

† V Turnišču v Prekmurju je na svojem rojstnem domu 12. t. m. umrl g. Anton Štefanec, bogoslovec četrtega letnika bogoslovja v Mariboru. Idealni in pošteno mladenec je bil nekaj let bolehal, začel pa je na bolezen prikleniti na posteljo. Pokojni Štefanec ob 5 popoldne v Domu služkinj skopično nece je bil svojim tovarišem drag zaradi svoje dobrosrčnosti in lepega značaja. Prav tako pa je bil priljubljen pri svojih predstojnikih.

† V Idriji je v nedeljo, 10. novembra, umrl nadpotočar g. Vlačav Helmič.

† Na Ježici je umrla Valčka Kunstelj. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim svojim naše sožalje!

Osebnosti

== Premiščeni so bili po odloku finančnega ministra: Dobrave Ferdo, davkar VIII, iz Maribora v Sloveniji gradec; Lukac Leopold, davkar VIII, iz Litije v Metliki; Subić Miloš, pom. davkar IX, iz St. Loke v Belgradu II (fin. min. takena cenzura); Vesel Peter, pom. davkar IX, iz Slov. Konjice v Maribor — okolica; Puc Ladislav, pom. davkar IX, iz Dravograda v Mokronogu; Ercegov Ivan, davčni pripravnik, iz Metlike v Ljubljano — okolica; Ličeg Anton, davčni pripravnik, iz Ptuj v Gornji grad; Stefančič Drago, davčni pripravnik, iz Maribora (mesto) v Slov. Konjice in Tičar Leon, davčni pripravnik, iz Slov. Bistrice v Laško.

== Iz vojaške službe. V 8. pol. skup. so napredovali z rangom od 6. septembra 1939 državni podkovski mojstri Škerlec Ivan, Marn Anton, Berta Franjo, Bučan Josip, Sešek Franc, Krajcar Ivan, Bradeška Anton, Liseč Anton, Kordeš Andrej, Znidaršič Ivan, Plantak Blaž, Napotnik Josip, Govekar Mihael, Mali Martin, Šlička Jakob, Urh Fran. V 9. pol. skup. pa so napredovali državni podkovski mojstri: Zidarič Avgust, Stefan Ivan, Boban Ivan, Čerek Ivan, Kiša Josip, Zajc Andrej, Škerl Ferdinand, Vojnovič Jakob, Stopnišek Fran, Rues Ivan, Simonijan Ivan, Adamič Ivan, Može Anton.

Danes poslednjič napeta romantična filmska zgodba z ameriškega divjega zapada. V glavni vlogi Bob Baker, junaški cowboy-pevec. Kot dodatek Salzburg, roj. kraj znamenitega skladatelja W. A. Mozarta, kjer se prirejajo znani festivali njegovih glasben. del

Opasne steze

Danes zadnjičkrat vesela, duhovita zgodba o bogati dedinji, mladi ljubezni, v odlični burki

Korajža velja

— Prosvetna društva, ki so včlanjena v Prosvetni zvez, so prejela v zadnjih dneh okoliščino glede praznovanja 1. decembra in glede obveznih predavanj v bodoči sezoni. — Z isto okoliščino se pozivajo društva, da prijavijo svojega zastopnika za maskerski tečaj, ki bo 24. novembra v beili dvorani Uniona od 9 dalje. Tečaj bo vodil arh. inž. Ivan Pengov, ki je priznan strokovnjak na tem polju. Prijave sprejema Prosvetna zveza do 23. novembra. Tečaj je za včlanjena društva brezplačen.

— Oblastna uprava bolniškega fonda pri direkciji drž. železnice v Ljubljani razpisuje mesto kontrolnega zobozdravnika in mesto retakatorja. Pogoji za eprejem so na upogled pri obl. upravi. Pravilo kolkovane prošnje s priložimi je dostaviti na obl. upravo do 15. decembra 1940.

— Sprejem diplomiranih pravnikov v vojaško službo. Ministrstvo vojske in mornarice bo sprejelo 25 kandidatov — diplomiranih pravnikov za uradniške pripravnike 8. pol. skup. za sodno stroko v vojski in mornarici. Kandidati, ki bodo sprejeti, bodo kot pripravniki na praktiki pri sodnih ustanovah v vojski in mornarici leto dni. Če bodo v tem času pokazali vse in bodo ocenjeni kot sposobni za sodne častnike, bodo sprejeti kot sodni poročniki. Vsak kandidat naj se obrne s pisno prošnjo na sodni oddelek ministrstva vojske in mornarice in mora prošnji priložiti dokaz, da je naš državljan, da ima diplomu o dovršenem študiju na pravni fakulteti, če je diplomiral v tujini, mora priložiti še dokaz, da je njegova diploma nostrificirana. V poštev pridejo le kandidati, ki so že odslužili kadrovske rok in imajo izpit za čin rezervnega podporočnika katerega koli rodu ali stroke vojske. Vsak kandidat se mora obvezati, da bo ostal potem, ko bo imenovan za poročnika, v aktivni službi najmanj tri leta. Priložiti je treba prošnji še številna druga običajna potrdila. Prošnjo pa je treba odposlati najkasneje do 14. decembra letos. Kandidati, ki bi bili sprejeti, bodo morali iti na zdravniški pregled v Belgrad in stroške za to pot mora vsak kandidat nositi sam. Prosilec dobe lahko podrobna pojasnila na vojnih okrožjih in orožniških postajah, podroben razpis pa je objavljal »Službeni vojni list« štev. 42 z dne 9. novembra.

— Elektrifikacija Velike Nedelje. Velika Nedelja, ljubka vas, prislonejena na obrobek Slovenskih goric, bo praznovala v soboto dne 16. novembra svoj veliki dan ali bolje rečeno: noč — ker bo začetek slavlja šele ob prvem mraku. V tem času bo namreč vaščanom prvič zasvetila dolgo pričakovana in zaželena električna luč. Že dolgo vrsto let se je vedno znova načevalo vprašanje elektrifikacije; žal je ostalo le pri besedah in načrtih. Letos spomladi pa so se vendar zganili možje, ki jim je bil pri srcu napredek kraja. Ustanovila se je električna zadruga z g. Medikom na čelu. Kdor ne verjame, koliko potov, sej, sestankov

je bilo treba, preden se je zasadila prva lopata, naj vpraša marljive člane zadruge, posebno pa g. učitelja Knafelca, ki ni miroval prej, dokler ni speljal vsa stvar na pravi tir. Če pomislimo, da se zopet bliža doba dolgih noči, ki smo jih že lani preživljali ob pomanjkanju petroleja in sveč, lahko priznamo, da bo napeljava električne razsvetljave velika dobrota. Tudi bi bila napeljava v razmerah, ki se nam obetajo z naraščajočo craginjo, še neugodnejša kot do sedaj. Iz vseh teh razlogov je elektrifikacija kraja uvaževanja vredna. In res se Velikonedeljčani z nekim tihim veseljem pripravljajo na sobotno slavo. Saj bodo nemajhni stroški kmalu poravnani in pozabljeni. Na sporedu slovesnosti so: obhod, baklada, godba, streljanje s topi in umetna razsvetljava kraja. Marljivim in po napredku stremječim Velikonedeljčani čestitamo k lepemu uspehu!

— Vlom v novo cerkev. Od Sv. Jederti nad Laškimi poročajo: V noči od ponedeljka na torek je nekdo vlomil v novo podružnico sv. Antona v Gornji Rečici. Vrgel je kamen skozi zakristijsko okno, ki je dva metra od tal, zlomil šipo, splezal na okno, odprl od znotraj s ključko, ki jo je dosegel, se splazil v zakristijo, pogledal v njej vse omarne predale, potegnil potem zaklenjena vrata iz zakristije v cerkev z tako silo nase, da je železje pri ključki popustilo. V cerkvi je odprl tabernakel, a pustil vs. posodi na miru. Spravil se je potem nad cementni nabiralnik pri stebri pod korom, zvil železni obroček, vzdignil pokrov, a denarja ni dobil v nabiralniku nič. Napravil je lepi cerkvi škodo za kakih 100 dinarjev na šipi, vratih in nabiralniku; odnesel je tudi 7 ključev od predalov zakristijske omare, da jih bo porabil kje pri svojem rokavničnem poslu. Skozj zakristijsko okno se je splazil na prosto. Ker je

Po državi

* Lov na medvede in volkove v Bosni. Lovci iz Banjaluke in drugih mest vrbaske banovine so z lovci iz Zagreba, Belgrada in drugih mest organizirali velik lov na medvede in volkove na planini Boriji. Lovci so se preteklo sredo podali na planino, kjer bodo ostali več dni.

cerkev oddaljena od hiš, ga nihče ni zapazil, le sosedov pes je hudo lajal. Vlomilec je moral biti močan človek, da je nasilno odprl vrata in nabiralnik. — Pred nekaj meseci pa je pri Krašovu izginil iz kapelice lep Marijin kip, iz Podrenovkove kapelice pa lesen angel. Kurjih tatvin je tudi po Rečici nič koliko.

— Igre za Miklavža: »Rebeljon v peklu« ter najnovejša »Parkljev koš«, napisal J. Vombberger, gobjite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani (»Nebeška storja« je razprodana.) Ker je zaloga majhna, pohitite z naročilom!

— Slinavka in parkljevka v Cerini, občina Catež, je prestala. Kakor je »Slovenec« že poročal, je v Cerini, občina Catež, izbruhnila slinavka in parkljevka. Zaradi tega so bili vsi živalski in svinjski sejmi ukinjeni v šestih občinah. Ker se do danes ni pojavil v ogroženem področju nov primer enake bolezni, je uradni veterinar proglasil bolezen za prestalo in ukinil zaporo sejmov v vseh prepovedanih občinah v okolici kraja Cerine.

— Nesreča. Kobila je brenila v rebra na levi strani občinskega reveža Javornika Janeza na lgu in mu nalomila nekaj reber. — Posestnik iz Koprivnika pri Srednji vasi v Bohinju Sodja Franc je padel na Bledu z vlaka. Vagon je odbil posestnika tako, da ni padel pod kolesa, pač pa se je pri tem precej potolkel. Oba ponesrečenca se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— Velika tatvina blaga v Novi vasi pri Blokah. Te dni je bilo vlomljeno v podružnico Delavskega konsumnega društva v Novi vasi na Blokah ter so tatovi odnesli veliko zalogo dragega blaga. Odnesli so 20 metrov rjavega sukna za moške obleke, 50 metrov temnozelenega sukna za moške obleke, dalje 6 metrov črnega sukna, 2 emtra kamgarna in 20 metrov ševijota za ženske obleke. Nabrali so si 80 metrov blaga za blazine, 52 metrov črnega klota, 38 metrov svilene podloge raznih barv, 30 metrov blaga za srajce, 25 m belega platna, 48 metrov rjave kontenine in še več manjših kosov blaga za perilo, kakor tudi precej izdelanega perila. Nabrali so si tudi jestvin, usnja, podplatov in napravili vsega skupaj za 20.000 din škodo. V Nemški vasi pri Blokah pa so posestniku Janezu Papežu ponoči isti tatovi ukradli zelen vozček, na katerega so kasneje naložili nakradeno blago in z njim odkurili.

kazalo za neresnično. Restavracija »Rivijera« je ostala z velikim blokom neplačanih računov, prav tako tudi prenočišče »Narodne ženske zadruge«. Sedaj je lastnik »Rivijere« izročil zadevo sodišču, dubrovniška policija pa je vodstvo lige izročila državnemu tožilstvu.

* Smrt od električnega toka. Iz Bosanskega Novoga poročajo, da je električni tok ubil 50 letno Aiso in 13 letnega Muharema Šehoviča, obrtniškega vajenca. Ko je vajenec čistil delavnico, se je dotaknil električnega voda. Na njegovo vpitje je prihitela Aisa in ga skušala odtrgati od voda, pa je struja udarila tudi njo. Oba sta bila takoj mrtva. Oblast preiskuje, kdo je kriv te nesreče.

* Odkritje igralne beznice. Detektivni subotičke policije so te dni v aredišču Subotice odkrili igralno beznico. Prišli so v igralni prostor pod pretezo, da bodo igrali. Med igro pa so se legitimirali in zaplenili 810 dinarjev in vso igralno pripravo. Lastnik igralne beznice Hajrudin Šehović je bil ovađen sodišču.

* Panika v sodni dvorani. Pred okrožnim sodiščem v Splitu so bili te dni zaradi tatvine obsojeni Marko Lukič, Mato Zorica in Marijan Kurtović. Ko je predsednik senata razglasil sodbo, je planil Lukič, ki je dobil 18 mesecev strogega zapora, z odprtim nožem na svojega tovariša Kurtoviča, ki je odnesel samo tri mesece zapora. V sodni dvorani je nastal velik poplah. Malo je manjkalo, pa bi pobesneli Lukič umoril Kurtoviča. Orožnikom se je v zadnjem trenutku s težavo posrečilo obvladati junaka noža, vendar je že zadal Kurtoviču precejšnje poškodbe. Lukič je izjavil, da je napadel Kurtoviča iz jeze, ker je ta prejel šestkrat manjšo kazen kakor on.

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

* Osem žrtev zaradi podedovane njive. V Črdačanih pri Banjaluki je družina lije Jasica sovražila vse člane družine Rista Petkoviča. Neki kmet, ki je bil v sorodu z obema družinama, je zapustil majhno njivo, za katero so se potegovali vsi. Sodniška komisija je priznala njivo hišni skupnosti lije Jasica. Naslednji dan se je podal lija s svojo hčerko Grozdano na njivo, da bi jo obdelal. Po končanem delu sta prišla skupaj s svojimi napročitanih trenutke kasneje se je razvil hud pretep. Pokali so samokresji, koli so žvižgali, bliskali so se noži. Boj je trajal celo uro ko se je nekatere pametnim kmetom posrečilo, da so ločili vročevrtno pretepačo. Ilija Jasjič je plačal s svojim življenjem, Marko Jasjič in Rasta Petkovič sta tako hudo ranjena, da v bolnišnici, kamor so ju prepevali, nimajo nobenega upanja, da bi ju ohranili pri življenju. V bolnišnico so morali prepeljati še nadaljnjih pet udeležencev pretepa.

* Z nožem napadel orožnike. Te dni je bano-vinski vinogradniški čuvaj Milan Sekulić v Vrbsu napadel orožniško patruljo, v kateri so bili narednik Sava Stepanov, Grgorje Semicki in Spasoje Ale-tič. Sekulić je zmerjal orožnike, ker niso našli zračne sesalke za kolo, ki mu je bila ukradena.

* V pijanosti zažgal bratovo hišo. V Severovcu pri Petrinji je živel Ana Mirilović in isti hiši s svojim bratom Savom in njegovo ženo. Ženski sta se pogosto prepirali. Ker se je brat potegnil za svojo ženo, je Ana sklenila, da se bo maščevala. Napila se je žganja, da bi bila bolj pogumna, in je zažgala na podstrešju hiše seno, da bi hiša pogorela. Posrečilo se je pa pravčasno, da so hišo rešili. Ana je prišla pred sodišče, ker pa je zažgala v pijanosti, je bila obsojena samo na tri mesece zapora. Ko je šla iz sodne dvorane, je dejala: »Vedno sem pravila, da je dobro popiti malo žganja. Če bi jaz takrat ne pila, bi sedaj dobila najmanj leto dni ječe...«

* Orožniki osvobodili ugrabljeno dekle. 26letni kmet Tomo Dugorepec iz Dubrave okraj Varaždin je po vsej okolici znan ženskar. Izredno lepa, 17 letna Jelica iz Stubičke Slatine, pa ni marala o njem ničesar slišati, kljub temu, da si je vse mo-

Ljubljana, 15. novembra

Gledališče

Drama: Petek, 15. nov.: »Skrihalnice«, Red. A. — Sobota, 16. nov.: »Lepa Vida«, Izven. — Nedelja, 17. nov.: ob 15: »Neopravičena ura«, Izven. Znižane cene od 20 oin navzdol. — Ob 20: »Ciganje«, Izven. — Opera: Petek, 15. nov.: Zaprti — Sobota, 16. nov.: »Irviasas«, Izven. Gostovanje Vanje Leventove, bolgarske sopranistinja. — Nedelja, 17. nov.: Ob 15: »Graf Luksemburški«, Izven. Znižane cene od 30 din navzdol — Ob 20: »Jenufa«, Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Rokodelski oder

Rokodelski dom. V nedeljo 17. t. m. bo uprizoril Rokodelski oder Lipahovo komedijo »Glavni dobitke«. Za igro je veliko zanimanje. Oskrbite si pravočasno vstopnice. Pričetek igre bo v nedeljo ob pol 8 zvečer.

Radio Ljubljana

Petek, 15. novembra, 7 jutranji pozdrav — 7.03 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček zvokov (plošče) do 7.45 — 11 Šolska ura: Od Ljubljane do Ohrida (g. Jelo Janežič) — 12 Šopek naših pesmic (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Vesel sporod Rad. ork. — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled Tujsko-prometne zveze 18 ženska ura: Zena in socialno zavarovanje (gd. Marija Penca) — 18.20 Operetni odlamki (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi poročila — 19.23 Nac. ura — 19.50 Izseljenjski kotiček (g. Joško Rozman) — 20 Večer klasične glasbe. Sodelujejo gg. A. Dermelj (violina), D. Matheis (viola) in Rad. ork. — 21.15 Veseli trio — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plošče.

Drugi programi

Petek, 15. novembra. Belgrad: 20.40 Simf. koncert — Zagreb: 20.40 Konc. Glasbene akademije — Praga: 19.30 Vomačkova kantata — Solija: 19.50 Opera — Beromünster: 20.40 Kom. gl. — Budimpešta: 19.20 Pisan večer — Stockholm-Hörby: 19.50 Ork. in vok. konc. — Ital. postaje: 19.50 Violina — Sottens: 20.40 Vojaška ura.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko

Prireditve in zabave

Na trnovskem prosvetnem druđu bodo ponovili v nedeljo komedijo »Zdrava na vasi«. Prva predstava je bila popolnoma razprodana in tudi za ponovitev je veliko zanimanje.

Predavanja

Salezijanska prosveta Kodeljevo priredi danes ob 20 predavanje o splošnem gospodarstvu. Predava nadzornik g. Erjavce.

Naše dijaštvo

Članstvo »Društva slušateljev juridične fakultete« si je na zadnjem občnem zboru izvolilo tale odbor: predsednik Mihelčič Franc, podpredsednik Humer Dušan, tajnik Hrašovec Aleksander, blagajnik Šušteršič Mirko, knjižničar Misjak Lojze, referent za skripta Tušek Mirko, gospodar Urankar Feliks, Revizorji: Vilfan Sergej, Lipovšek Anton, Majcen Branivoj.

AKD »Veda« bo imel drevi ob 8 svoj tretji občni zbor.

AKD »Pravda« ima drevi ob 8 članski sestanek s predavanjem: Razvoj pravne zgodovine.

Akademski klub Straža ima drevi ob osmih v Cirilovem domu 6. redni članski sestanek. Predaval bo g. min. Snoj Franc o problemu prehrane Slovenije. Udeležba za člane obvezna, starešine iskreno vabljene.

Savičarke! Drevi bo govoril ob pol 8 v dvorani pri sv. Jakobu dr. Biležnik na našem članskem sestanku. Za članice strogo obvezno. — Odbor.

SKAD »Danica« ima drevi ob 8 redni članski sestanek z referatom: »Kulturni boljševidem na Slovenskem«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanje

Ušla je majhna zelena papiga, ki ališi na ime »Miky«. Ujame se samo, če se ji pokaže zrcalo. Kdor jo najde, naj jo odda proti nagradi. Šušteršičeva ulica 3/l. Moeste.

goče prizadeval, da bi jo pridobil. Nekega dne je Dugorepca Jelčin oče trdo prijel in ga naglal iz hiše. Dugorepec je bil seveda silno ogorčen, vendar ga je pa Jelčina lepota še bolj privlačila in bil je trdno odločen, da si pridobi dekle za vsako ceno. Ker svojega namena ni mogel doseči navadnim potem, je v naslednjih dneh iz skrivališča opazoval Jelčino hišo. Ko je bila Jelica sama doma, je vdril v hišo in odvedel deklico. Čeprav se je Jelica hudo upirala, jo je Tomo privedel v Dubravo, kjer jo je imel zaprt. Jelčin oče se je z nekaterimi sosedi podal v Dubravo, da bi osvobodil hčerko. Vendar pa so Dugorepčevi prijatelji obkolili hišo. Ke se je Jelčin oče s svojimi sosedi približal hiši so bili sprejeti s kletvijo in grožnjami. Neži so se zabliškali in Dugorepčevi prijatelji so celo izstrelili nekaj streliv. Očetu ni kazalo drugega, kakor ga je s svojimi sosedi zbežal iz Dubrave, da se izogne prelivanju krvi. Ko so o tem zvedeli orožniki se je takoj podala v Dubravo orožniška patrulja, da osvobodi ugrabljeno dekle Lepa Jelica se je spet vrnila k svojemu očetu, Dugorepec pa je naznanjen sodišču zaradi ugrabljenja in nasila.

Danes premiera enega najodličnejših čeških filmov

Skušnjava

Pretresljiva ljubavna zgodba o zvestobi dekleta, ki vztrajno čaka na povratek svojega zaročenca iz Amerike. — V glavnih vlogah: Ladislav Bohač, Marija Glaserjeva, Jan Dobnal i. t. d.

Kino Union

telefon 22-21
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri.

15 let ječe za umor mačehe

Celje, 14. novembra. Dne 7. avgusta dopoldne je naša na Planini pri Zrečah Ljudmila Merčnikova v kleti umorjena 52letna Julijana Gosakova, ki je ležala v krvi na tleh ob zelnati kadi in hropela. Iz razbite lobanje je vrela kri, blizu nje pa je ležala okrvavljena sekira. Morilec je udaril ženo trikrat po glavi, nato pa premetel stanovanje in odnesel Ignacu Gosaku sukno, klobuk in nahrbtnik, obenem pa si še prisvojil otroški nabiralnik z okrog 80 din gotovine.

Umora so najprej osumili dva krošnjarja, tri dni po umoru pa so orožniki iz Oplotnice aretirali pastorka umorjenca posestnice, 30letnega posestnika Gosaka Franca. Med mačeho in pastorkom je bilo v začetku dobro razmerje in je pokojna zapustila Francu Gosaku in njegovi ženi svojo lepo posestvo v last, pridržala pa si je do smrti gospodarstvo in preužitek. Pozneje mu je izročila posestvo, obdržala pa si je le preužitek. Nekaj časa pred umorom, tako so vsaj pravili ljudje, je prišlo med njimi zaradi preužitka do prepričev. Franc Gosak je v razgovoru z nekaterimi ljudmi o svoji mačehi slabo govoril, češ da ga bo s preužitkom uničila, da jo bo ubil itd. To je bil tudi razlog, da so Franca Gosaka izročili sodišču in ga obtožili zverinskega umora.

Razprava proti obdolženemu Francu Gosaku pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, katremu je predsedoval g. dr. Mak, je bila dne 31. oktobra preložena na predlog branilcev, ki sta predlagala, da se zaradi nejasnih izjav posameznih prič zaslišijo nove prič, obenem pa izvrši tudi sodni ogled na kraju zločina in v okolici. Ta ogled je bil v ponedeljek, 11. nov.

Najvažnejša so bila vprašanja, ali je obdolženi Franc Gosak res mogel izvršiti zverinski umor nad svojo mačeho v kratkem času, ko se je oddaljil dvakrat iz gozda od delavcev na svoj dom, na drugi strani pa, ali je sploh mogoče domnevati, da bi umoril Gosak Julijano kdo drug. Zaslišanih je bilo 8 novih prič. Franc Gosak je vztrajal pri svojem zagovoru in zanikal vsako krivdo. Okolnosti časa in kraja umora pa so dale drugo sliko.

Franc Gosak je odšel na dan umora zgodaj zjutraj s Francetom Kušarjem, Jakobom Petričem in svojim hlapcem v gozd podirati drevje za Julijano Gosakovo, ki je imela po pogodbi pravico dobiti iz svojega gozda poleg drv vsako leto še 10 kub. metrov lesa v plohih. Gosak je delal že od jutra v gozdu, toda do časa umora, umor se je izvršil okrog desetih, se je dvakrat odstranil. Svojega sina Alojza je poslal na dom k mačehi, da mu je dala slatinsko steklenico jabolčnika za delavce v gozdu. S tem ga je nato poslal k staremu očetu na pašo. Sam je odšel v gozd k delavcem in jim nesel kruh in jabolčnik, nato pa se je kmalu zopet odstranil in šel v mlino.

Obdolženčeva žena, ki je bila zaslišana pri današnji razpravi, je izpovedala, da se je mudil njen mož doma le kakih par minut, zatrdila je, da se je obakrat vračal iz gozda, ni pa mogla navesti točnega časa, kdaj je bil Gosak doma.

Odvetnik dr. Humer iz Slov. Konjice je imel nato poldrugo uro dolg govor in navajal vse važne okoliščine v korist Gosaka Franca. Za njim je podal psihološko mnenje o obdolženecu še odvetnik Stante. Državni tožilec g. dr. Rus je vztrajal pri obtožnici in predlagal po njej obsodbo.

Senat je po štiridesetminutni razpravi splošno Franca Gosaka za krivega in ga obsodil po § 167-2 na 15 let robije, na trajno izgubo častnih državljskih pravic, na plačilo kazenskih stroškov in povprečnice 1500 din. V razlogih je predsednik senata poudaril, da se obsodba opira predvsem na nesoglasnost obdolženčevega zagovora in prič zoper njega. Priči Kušar in Petrič nista mogli pred sodiščem jasno izpovedati, za koliko časa se je Gosak Franc odstranil iz gozda, ugotovljeno pa je, da se je odstranil dvakrat. Gosak Franc je imel edini korist, da se iznebi svoje mačehe, kar je izjavil tudi nekaj dni pred

umorom Janezu Višnerju, češ da bo svoji mačehi presekala glavo, če bo z njegovim očetom tudi tako grdo ravnala, kakor s svojim prvim možem. Če bi bilo govora sploh o kakih drugih osebah, kar je sodišče izključilo, bi tat gotovo ne umoril 52letne starke, ki je bila v kleti, saj je imel priliko, da izvrši tatvino nemoteno.

Gosak Franc je kazni sicer mirno sprejel, zatrdil pa je ponovno: »Gospodje sodniki, jaz sem nedolžen!« Zagovornika dr. Humer in odvetnik Stante sta proti sodbi vložila priziv in revizijo.

Črnomelj

Slaba in deževna jesen nas je dobila nepripravljene v poljskem delu. Ponekod imajo še celo ajdo na njah in zelje, najtežje pa je za nastilj, ki ga je nemogoče kositi zaradi slabega deževnega vremena.

Mesto Črnomelj je prvega novembra lepo okrasilo spomenik vojnim žrtvam; kljub slabemu vremenu je bilo precej cvetja. Mestna občina je poklonila mučnikom velik venec lepih krizan-tem.

Potres v Romuniji in ljubljanski nebotičnik

Grozote potresa v Romuniji, zlasti razdejanje v Bukarešti, in Galcu in drugih večjih mestih, presenečajo ljudi in jih navdajajo z grozo. To je približno tako, kakor je med prejšnjo svetovno vojno pisal Ivan Cankar v svojem podlistku: »Vojne grozote, to razumemo, to je v programu, toda katastrofa v Abuzah, to pretrpese človeka, tega ni bilo v programu.« Prav tako je dandanes: Čitamo o žrtvah vojske na Kitajskem, o žrtvah v Angliji in Nemčiji, v Grčiji in v Afriki: v redu, to je v programu, saj je vendar vojska tu, toda potres v Romuniji, to je strašno!

O potresu se širijo razne vesti in tudi časopisje jih priobčuje, več ali manj verjetne. Nedvomno je, da je imelo preveliko eksploatairanje petrolejskih polj v Romuniji svoj nemajhen delež pri tem, saj je bil potres vendar tako navpičen, kakor vodoraven hkrati. To se pravi, da, če je prišel potresni sunek, se mu zrahljani zemlja ravne romunske nižine ni mogla dosti upirati. Sicer pa so pokrajine okoli Črnega morja stalno izpostavljene potresom, kar dokazujejo večni potresi v Grčiji, Turčiji, v Romuniji in tudi v južni Rusiji ter Bolgariji. Okoli grških otokov Sporadov in Kikladov ter italijanskega Dvanajsteroočja divjajo sedaj silne bitke. Vsi otoki so ostanki nekdanje zemlje, ki jo je potres pogreznil v pradavnini v morje — v sedanje Egejsko morje.

Najbolj neverjetna vest se mi je zdela, ko sem bral v nekem belgajskem listu poročilo iz Bukarešte, da je neki bukareštanski gasilec padel z dvanajstega nadstropja, ostal živ, le majhno prasko je dobil, hitro skočil do bližnjega telefona in svoje tovariše obvestil o nesreči, nato pa dobil — živčni napad! Živčni napad so dobili tudi mnogi čitalci, ki so brali tako poročilo, kakor bi si ga mogel izmisliti sam Jaroslav Hašek!

Zelo verjetno pa je poročilo, opremljeno s slikami, da se je sredi Bukarešte podrla deseteronadstropna stavba, torej nekaj bukareštanski nebotičnik. Prav gotovo so se tedaj našle v Ljubljani kakšne plašne dušice, ki so ugibale približno tako: »Tudi Ljubljana je na potresnih tleh, tudi Ljubljana ima tako visoko stavbo in Bog ne da, da bi nastal v Ljubljani potres, prvi bo šel nebotičnik!«

Povsem napačno! Nebotičnik v Ljubljani bo nedvomno eno izmed zadnjih poslopij, ki bi ga

Mežica

Narodna zavest. Društvo »Peca« je prosilo naša založništva, če bi mu hotela poslati kako knjigo za izpolnitev knjižnice, ki so jo l. 1919. uničili Nemci, pa se še do danes ni opomogla. Mohorjeva družba je velikodušno dala za 300 din knjig. Najlepša ji hvala! Drugi molče. Prosimo, pošljite nam knjig!

Meščanska šola. Naša meščanska šola je dobila 4 nove učne moči: go. Eichkitzovo, go. Robnikovo, go. Korenovo in g. Pavliča. Prvi dve sta iz Maribora, druga dva iz Kranja. Drugi razred so radi prevelikega števila dijakov morali deliti.

Prometne nesreče. Kar zaporedoma se dogajajo pri nas avtomobilske nesreče. Ljudje so zelo nejevoljni na neprevidne vozače.

Prevaljski večer v radiu. Milo se nam je storilo v srečo, ko smo slišali o domačih krajih v radiu. Zbrane osebe Popovega trepa, sester Roze in Mojce so stopile pred naše oči. Njih sestra Julia še živi; obložena z 8 križi je še izredno sveža. Za ta večer je prepozno zvedela in ji je bilo zelo žal. Večer je bil dobro pripravljen.

Ljudska šola. Govorijo, da bo ukinjen en oddelek na ljudski šoli. Ena učna moč nas bo zapustila. Otroci so reveži, ker v takem grdem vremenu morajo do 2 uri daleč v šolo.

potres, naj bo še tako hud, le malo zamažal, podrl pa ne, ko čitamo o potresih v Turčiji in v Romuniji, razumemo, zakaj je graditelj temeljev univ. prof. dr. Förster tako počasi gradil temelje. Nebotičnik je zgrajen na sedmih vodnjakih, seveda močno zabetoniranih, ki že v temeljih dajejo dovolj prožnosti vsej ponosni stavbi. Strokovnjak inž. Stanko Dimnik nam je ob priliki, ko smo se dvignili na surovo stavbo nebotičnika, zatrjeval: »Kadar nastane potres in ste slučajno na nebotičniku, tu zgoraj ste bolj varni, kakor na cesti!« To mora verjeti vsak pameten človek, kdor količjak razume statiko železobetonskih stavb in da kaj na solidnost slovenskih inženirjev in slovenskih stavbenikov.

Zakaj se je torej deseteronadstropna stavba v Bukarešti zrušila, kakor, da je bila iz papirja? Prav gotovo ni bila grajena po istih principih solidnosti in poštenja, zlasti pri določanju cementa v betonski mešanici, pri statičnih računih, pri izbiri železa in jekla! Sicer bi morala ta stavba vztrajati, ako so celo nekatere manjše hiše! Neoljudnost gradnje poslopij se pogosto maščuje. Nedavno je bil v Belgradu kaznovan neki inženir, ker se mu je stavba prej podrla, preden jo je dogradil. Ali se še spomnite znane katastrofe pred šestimi leti v Pragi, kjer se je petnadstropna hiša podrla med delom in pokopala pod seboj polno delavcev in pasantov! Kaj je dognala preiskava: preveč peska in premalo cementa v betonu.

Med svetovno vojno je na ljubljanskem polju eksplodirala smodnišnica. Bili so to strašni dnevi groze. Prebivalstvu je bilo svetovano, naj se umakne na vrtove, proč iz zidin. K sreči se je to zgodilo pozno pomladi in je bilo mogoče ubogati nasvet. Starejši ljudje so se ob tej priliki spominjali ljubljanskega potresa ter dejali: »Saj ni bilo tako hudo: nekaj novih in nekaj starih zidanih hiš se je zrušilo, nekaj dimnikov, to je vse. Na te starinske hiše pa se moremo zanesti, vse imajo stropce z oboki, na star način, zidove debele tudi po pol metra, tem še tako huda eksplozija ali potres ne more dosti hudega, kvečjemu se more podreti kak dimnik ali počiti kako okno!«

V tem je modrost starih ljudi in učenost mladih: Solidnost zidane starinske hiše iz srednjega in zgodnjega novega veka, te so odporne proti sličnim nezgodam, prav tako pa tudi moderne železobetonske stavbe, samo če jih grade — solidni ljudje. Sušmarska dela pa nikdar ne veljajo, najmanj ob potresih in eksplozijah! C. K.

Svetovna proizvodnja nafte narašča

Po ameriških računih je narasla svetovna proizvodnja nafte od 135,4 milijonov ton v prvem polletju 1938 na 138,4 milijonov ton v prvem polletju preteklega leta in na 149,8 milijonov ton v prvi polovici letošnjega leta. Letos je bilo preko-račeno doseženo najvišje stanje v proizvodnji nafte, doseženo leta 1937. To pa tudi ni čudno, če pomislimo, koliko nafte potrošijo v sedanji vojni.

Produkcija surovega olja v milijonih:

	1938	1939	1940
Zedinjene države	81,8	84,5	93,7
Sovjetska Rusija	15,0	14,6	14,9
Venezuela	13,1	13,6	14,3
Iran (Perzija)	5,4	5,5	5,3
Nizozemska Indija	3,7	4,4	4,7
Romunija	3,3	3,2	3,1
Mehika	2,9	2,5	2,8
Irak	2,2	2,1	2,1

Zanimivi so tudi podatki o pridobivanju surovega olja na novih področjih bližnjega Vzhoda, t. j. na pod ameriško kontrolo stoječih Bahreinskih otokih in v Saudovi Arabiji. Na Bahreinskih otokih so začeli s pridobivanjem nafte leta 1933. Letna proizvodnja znaša sedaj okoli 1 milijon ton. Če primerjamo letošnjo proizvodnjo s prejšnjimi, opazimo, da je letos nekoliko padla. Zato pa je narasla proizvodnja nafte v Saudovi Arabiji.

Celje

c Komisijski ogled za gradnjo novega gimnazijskega poslopja. Včeraj je bila na mestnem poglavarstvu komisija kr. banske uprave za določitev prostora za novo gimnazijsko poslopje, obenem pa tudi komisijski ogled. Komisije so se udeležili inspektor za srednje šole g. Silvo Kranjec, dr. Mesesnel, župan dr. Voršič, mestni svetniki gg. Cernelič, Ferazine, Lukman, zastopnik mestnega poglavarstva inž. Pristovšek, inž. Brodnik, gimnazijski ravnatelj g. Mravljak, Občina je pripravljena dati na razpolago prostor za novo gimnazijsko poslopje na prostoru sedanje stare gimnazije na Slomškovem trgu. To poslopje bi porušili in zgradili novo stavbo po načrtu tako, da bi trg ohranil značaj zaprtega trga. To se pravi, poslopje bi bilo proti čerkvi enonadstropno s poševno streho in enakim pročeljem. Poslopje bi segalo na občinsko zemljišče, ki ga ima sedaj v najemu g. Karbeutz. Tu bi bila lahko stavba dve ali trinadstropna. Ker je danes gimnazijsko poslopje nujno potrebno, upamo, da bo kmalu prišlo do rešitve tega perečega vprašanja, posebnost, ker smo zvedeli, da se je kr. banski upravi posrečilo pod ugodnimi pogoji dobiti za to posojilo.

c Kapetan g. dr. Stanko Oblak odhaja iz Celja. Te dni se poslavja od Celja sanitetnega kapetana II. razreda g. dr. Stanko Oblak. Ko je v svojem službovanju prehodil že skoraj vso Jugoslavijo, je nekako pred dvema letoma prišel tudi v Celje. V tem kratkem času si je pridobil s svojim vestnim, požrtvovalnim in vseskozi objektivnim delom simpatije vseh svojih tovarišev in vseh Celjanov. Zlasti ga bodo pogrešali številni obvezniki, katerim je v prvi vrsti posvečal svojo pozornost ter vedno našel razumevanje za njihove potrebe. Vemo, da težko odhaja. Tolaži naj ga zavest, da se ga bodo njegovi številni prijatelji vedno z veseljem spominjali, prav tako tudi širši krog ljudi, ki bodo z njegovo premostitvijo izgubili dobrega, vesnega in požrtvovalnega zdravnika. Na novem mestu mu želimo mnogo uspehov in veselih dni.

c Na poslovnem večeru g. sanitetnega kapetana dr. Stanka Oblaka je bilo nabranih 450 din za mestne reveže. Denar so poklonili Vincencijevi konferenci.

c Celjski fiskarji bodo proslavili v soboto ob pol 9 zvečer petstoletnico Gutenberg. Na sporedu bo dramsko prikazovanje razvoja pisave od pravega do Gutenberg. Pri proslavi sodeluje tudi celjska železničarska godba.

c Tovarna pletenin na Polzeli je ponovno od- pustila večje število delavstva.

c Ljudsko vseučilišče. V okviru Ljudskega vseučilišča bo predaval v ponedeljek, dne 18. novembra ob 8 zvečer, v risalnici meščanske šole gospod dr. prof. Pavel Strmšek o Smarju in šmarskem okraju. Predavanje bodo spremljale lepe skioptične slike.

c Čevljarjski pomočniki v Celju, ki so pred kratkim sklenili z mojstri kolektivno pogodbo, zahtevajo 20% draginjsko doklado. Ker porast cen življenjskih potrebščin zaznamuje po indeksu Narodne banke novih 21,03%, s kolektivno pogodbo pa pomočniki niso dobili zadostnega povziranja, so zahteve čevljarjskih pomočnikov upravičene. Čevljarjski pomočniki v Ljubljani so dosegli na enako kolektivno pogodbo in mezdno tarifo v mesecu oktobru 35% draginjsko doklado. Včeraj je bila na mestnem poglavarstvu razprava o tej zahtevi. Mojstri so se izjavili, da 20% draginjske doklade ne priznajo. Da se bi to vprašanje dokončno rešilo, je bila določena tarfina komisija, ki bo ugotovila minimalni maksimalni čas za posamezna dela v tarifi, zaslužek pomočnika pri posameznih delih v tarifi in višino, odnosno razliko med minimalno mezdno nekvalificiranega delavca in pomočnika, ki je plačan po obstoječi kolektivni pogodbi in obeh tarifah. Komisija bo predložila predloge mestnemu poglavarstvu v desetih dneh. Nato bo razprava o potrebni 20% draginjski dokladi, ki naj bi veljala od dneva sklenitve kolektivne pogodbe, to je od 21. oktobra.

c Suknjici je ukradel svojemu tovarišu 17 letni delavec Franc P., zaposlen pri gradnji ceste St. Vid-Soštanj. Franc P. je nato pobegnil, celjska policija pa ga je aretirala in izročila sodišču.

Napoleonov klobuk

Ko se je začel po strašnem koncu ruske pu- stolovščine odpor evropskih narodov proti Napo- leonu, je prišel avstrijski zastopnik Metternich v Dresden, da bi predložil Napoleonu avstrijske zahteve.

Počasi sta hodila oba moža po terasi mestne- ga gradu Cesar je govoril hitro in z zadržano ostro, Metternich pa premišljeno in s previd- nim povdankom. Toda Napoleon je čutil spre- membo. Z napadalno trdoto je odbijal Avstrijske v- ljudnosti. Pogajanja so zastala.

Ko sta se pri sprehodu obrnila, je spustil cesar na tla svoj klobuk, kakor da se mu je ta nerodnost primerila, v resnici pa ga je spustil prav namenoma. Klobuk je padel pred Metter- nichove noge. Napoleon je po strani napeto opa- zoval Metternicha, Metternich se ni pripognil; mirno je govoril, se hladnokrvno obrnil in šel naprej, ne meneč se za Napoleonov klobuk. Na- poleonove poteze so bile trde. V tem trenutku je spoznal, da ga je usoda močno udarila in da bo stopila tudi Avstrija k njegovim nasprotnikom.

Ford razstavlja ure

Ford je začel svojo pot navzgor kot urar, ozi- roma kot popravilalec ur. Avtomobilski kralj je vedno zadrževal svojo ljubezno do ur. Sedaj je v Newyorku znamenita razstava ur. Razstavljena je slovita zbirka 150 Fordovih ur. Razstavljena je na primer ura, katero je Ford prvo popravil, potem nürnberške ure iz 15. stoletja, diamantna ura, ki jo je Ludovik I. Bavarski daroval svojemu ose- bnemu kočijažu. Neka druga ura iz te zbirke ima v sebi neke vrste perpetuum mobile aparaturo in je bila patentirana l. 1908. v Londonu. Razstav- ljene so tudi najznamenitejše in najstarejše ameri- kanske ure. To dragoceno zbirko bo podaril Ford Edisonvega zavodu.

Varuj se plavolask...

Po statističnih ugotovitvah nekega portugal- skega psihiatra je upravičen slager: »Varuj se plavolask...« Ta zdravnik je preiskal vzroke samomora pri 600 samomorilcih. Dognal je, da je od teh 600 samomorilcev šlo 280 moških v prostovoljno smrt zaradi nesrečne ljubezni, in od tega 193 zaradi nesrečne ljubezni s plavolaskami. Crno- laske so bile le v 60 primerih vzrok samomora, ostale so bile brinete in druge. S tem pa še ni rečeno, da so bili ti moški pametni. Pameten mo- šk si ne bo vzel sam življenja ne zaradi plavo- laske, ne zaradi česar drugega, ker ve, da mu je življenje Bog dal in mu ga lahko tudi Bog edini zopet vzame.

Učinek nemških bomb po nekem zračnem napadu na Anglijskem.

Objava!

Jadransko-podunavska banka v Beogradu sporoča, da se ne poslužuje več uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov in da od danes dalje izplačuje na zahtevo brez omejitve vse vloge na vložnih knjižicah, tekočih in drugih računih.

Jadransko-podunavska banka v Beogradu

Izšla je

DRUŽINSKA PRATIKA letnik 1941

ki se bo dobivala po ceni
dina 6— za izvod
po vseh knjigarnah in trgovinah.

Zahtevajte našo pratiko s podobo
sv. Družine povsod!

Mali oglasi

Službe iščejo

2000 din plačam
tistemu, ki prekrbi 25-
letnemu fantu, prostemu
in treznemu nekadilecu,
službo v tovarni ali kak-
šno drugo stalno službo.
Razpolaga s kaveljo. Na-
slov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 17435. (a)

Organist

v večjem trgu želi takoj
zamenjati zaradi boleznih
dobro službo. V poštev
pridejo samo dobri orga-
nisti. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Orga-
nista« št. 17067. (b)

Pouk

Akademik
poučuje vse gimnazijske
predmete po zmerni ceni.
Naslov v upravi »Slov-
ca« pod št. 17168.

Kupimo

Zemljo
za izdelovanje zemeljske
barve (Farbenerde), ka-
kor zelene in bele glin-
e, ocke in satinober, ku-
pujemo vagonске pošilj-
ke. Ponudbe s vzorcem
poslati na: Beograd, po-
štanski predalec br. 307.

Službo dobe

Služkinjo
ki zna tudi kuhati, sprej-
mem. Florijanska št. 26.

Krojaškega pomočnika
za male kose, sprejemem
tako, za stalno. Zbontar
Ivan, Jesenice. (b)

Služkinjo

ki zna obueni tudi ku-
hati, staro 30 do 35 let,
sprejemem. Nastop takoj.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 17431. (b)

Kuharico

čisto in pošteno, ki kuha
dobro mešansko hrano
in opravlja vsa ostala
gospodinjstva dela, takoj
sprejemem. Naslov v upr-
»Slovenca« pod št. 17454.

Prodamo

Piščance, purane
16 din kg dobite v Mostah
na Zaloški cesti št. 83. (l)

Italijansko cvetje
in jajca dobite vedno
pri Baloh, Kolodvorska
ul. 18. Telefon 39-66.

Krojaški stroj
malo rabljen, poceni pro-
da »Nova trgovina«, Tyr-
seva cesta 36, nasproti
Gospodarske zveze. (l)

Registrirno blagajno
prodam. Jos. Jagodič v
Celju. (l)

Šivalni stroj
malo rabljen ugodno pro-
da »Nova trgovina«, Tyr-
seva cesta 36, nasproti
Gospodarske zveze. (l)

Premoq
koks, drva nudi
I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 3
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani. Prešer-
nova ulica 64, I. nadst. —
Telefon 44-20

Hišo z vrtom v Ljubljani
prodam. Resni kupci slo-
venske in pravno »Slov-
venca« pod »Donosnost«
št. 16999. Posredovalci iz-
ključeni. (p)

Vnajem

ODDAJO:
Hišo na Bledu
stanovanjsko. Krekova c.
št. 163, z vrtom, oddam
za več let v najem. Po-
lizve se pri najemarskem
podjetju, Gogala, Bled.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(143) Mihec je začel teči, kar so
ga noge nesle. Tako hitro še nik-
dar ni tekal. »Da bi se mi le po-
srečilo uiti!« si iz srca želi.

(144) Toda ni prišel daleč, pa
ga že zagrebi velikanska roka.
Mihec se je čudil, da je sploh mo-
gel ostati cel, da ga roka ni zdro-
bila kot mušico.

Razno

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega bi-
sera na poskušnjo. Uspeh
po prvi uporabi. Koža
obrazov in telesa ostane
čista, zdrava in mlada.
Mozoljci, ogreli, nečistosti
obrazov izginejo. Poslajte
za stroške 3 din v znam-
kah. »Kemikalija«, Novi
Sad 144. V apotekah, dro-
gerijah originalni karton
štrideset dinarjev.

Ovčja kožuhovina

Jagenčkove in ovčje kože
dobite v vsaki količini
najceneje pri Ivanu Bab-
niku, Dobrunje pri Ljub-
ljani. (l)

Zahvala

Ob izgubi očeta in moža, gospoda

Antona Žumra

posestnika in trg. čebelarja

se zahvalujemo vsem, ki so izrekli sožalje, darovali vence
in se udeležili pogreba. Posebno zahvalo smo dolžni častiti
duhovščini in društvom za častno spremstvo.

Javornik na Gorenjskem, 13. novembra 1940

Zalujoči ostali

Zahvala

Vsem, ki ste ob prerani smrti naše ljubljene in nepozabne hčerke, ozir.
sestrice, gospodične

Milene Osojnik

z nami sočustvovali ter jo spremili na njeni poslednji poti, iskrena hvala.
Sveta maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 16. novembra 1940
ob 7 zjutraj v cerkvi Presvetega Srca Jezusovega.

Žalujoči starši in brat

Alphonse Daudet:

92

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Ah! Kako presenečen je bil pogled njenih
svetlih oči... popolnoma je pozabila, o čem
sta govorila.

Se vsa zasopla od dolgega hlastnega govor-
jenja, je v naglici povedala:

»Imenoval se je markiz de l'Epan, povelj-
nik tretjega huzarskega eskadrona.«

Lahko mi verjamete, da Jakec ni bil iste-
ga mnenja o pravicah in prednostih plemstva,
kot njegova mati, kajti skrivnost svojega slav-
nega rojstva je vzel popolnoma mirno na zna-
nje. Ker je njegov oče bil markiz, zaradi tega
on ni prav nič bolj kurjač in še celo slab
kurjač, tako nekoristen, tako razbit in neupo-
raben kot »Cydnušove« parni kotel na dnu
Atlantskega oceana s svojimi šeststo sežnji
morta nad seboj. Ker je njegov oče nosil vi-
soko zvence ime, s tem ni prav nič rečeno,
da bi se on ne imenoval Jakec, da bi ne bil
ena izmed tistih žalostnih smeti, ki jih življe-
nje nosi s seboj in jih pogrebuje na svojih
valovih. Sicer je pa njegov oče mrtev. V prvi
minuti je Jakec sicer prevzel neki občutek
zadostne radovednosti, ki pa je takoj minil
in Jakec se je spet pogreznil v svojo otupelost.

»Oh! poglej vendar, Šarlota... Nekaj bo
treba z dečkom ukreniti. Vedno ne bo mogel
ostati tako brez posla. Noge ima že zdrave.
Jé kot volk; saj mu ne očitam Sicer še neko-
liko kašlja, toda Hirsch pravi, da bo kašljal
vedno... Treba se bo nekako odločiti. Če je
na parniku zanj celo pretežno, naj gre k že-
leznici! Labasindne pravi, da se tam zelo do-
bro zasluzi.« na te D'Argentonove misleke
je Šarlota odgovarjala, da je Jakec še zelo
slab in bolehen.

»Ko bi ti vedel, kako sopiha, katlar gre v
četrt nadstropje, kako je suh. Ponoči ga sli-
šim, kako se muči. Veš kaj! Dokler se teme-

ljito ne opomore, ga lahko zaposliš pri Reviji.«
»Poizkusil bom,« je ta odgovoril, »govori-
bom o tem z Moronvalom.«

Tudi Moronval je hotel poizkusiti, toda
poizkus se je kaj nesrečno iztek. Nekaj dni
je Jakec izvrševal dolžnosti uredniškega sluge.
V tiskarno je nosil korekture, zgrabil posamez-
ne številke in prilepljal ovitke; vse od kraja
je moral delati, razen pometanja, ki so ga iz
zadnjega ostanka obzirnosti pustili hišniku. —
Jakec je s svojo običajno potrpežljivostjo in
brezbriznostjo izvrševal razna opravila, pre-
našal Moronvalova zaničljiva namigavanja in
D'Argentonovo hlaono jezo. Moronval se je
imel priliko masčevati za razna razočaranja,
D'Argenton pa je bil vedno slabše volje, ker
ni bilo naročnikov. Ti naročniki morajo biti
res neverjetno trmoglavi... V dostojanstveni
index-knjigi z zelenimi platnicami iz blaga,
z usnjatimi robovi, v kateri bi morala biti na-
pisana njihova imena, ste lahko zapazili samo
eno napisano na prvi strani in zapuščeno kot
orehova lupina na brezkončnem morju: Gos-
pod grof... z gradu... v Mettray, pri Tours.
In še za tega naročnika se je imel zahvaliti
Šarloti.

Zaradi tega, ker dohodkov ni bilo, ni bilo
izdatkov tega manj in uredniki so kljub temu
vsakega petega v mesecu prišli po honorarje
za svoje rokopise in si jih povečali še z nekaj
predumji. Zlasti Moronval je bil nenasičen.
Najprej je prišel sam, nato je poslal svojega
ženo. Saída ali japonskega princa. D'Argenton
je bil besen, toda odkloniti si ni upal. Bil je
tako ponosen in domisljiv, a mulat se mu je
vedel tako silno dobrih in slaskati. Kadar
pa je uredništvo bilo brez denarja, takrat je
direktor iz strahu, da ne bi kdo pomislil, da
gre vsa zadeva po Moronvalovem zgledu, pri-
šel tarnati, se upirati in odklanjati nadaljne
predumje, poslušajoč se tega nepobitnega raz-
loga: »Upravni svet mojih delničarjev mi je
to odločno prepovedal.«

In ta upravni svet delničarjev je bil tam
v kotu. Prav nič ni vedel o vsem tem, sesta-

jal se je samo iz enega člana in ta član je bil
zaposlen s prilepljanjem ovitkov. Imel je v
rokah čopič in preč seboj velik lonec lepila.
Prav tako je Revija imela tudi samo enega
naročnika: to je bil »dobri striček«. In z nje-
govim denarjem je bil Jakec edini delničar.

Niti on niti kdo drugi ni o tem kaj vedel.
Le D'Argenton je to dobro vedel in bilo mu
je nerodno in sram ga je bilo zaradi samega
sebe, zaradi otroka te ženske, ki ga je zato
prišel sovražiti kot nekda.

Čez osem dni so proglasili, da je uredni-
ški sluga popolnoma nezmožen.

»Za nobeno rabo ni; vse nam pokvari, le
v napoto je in kaj šele, da bi nam pomagal.«

»Toda dragec, zagotavljam ti, da on dela,
kolikor je v njegovih močeh.«

Šarlota ga je branila nekoliko pogumneje,
odkar je zaradi njega toliko prestala.

»In končno, kaj sploh želiš? Vidi, da mi
je v napoto. Kako naj ti to razložim? On pač
ne spada med nas. Ne zna govoriti, še sedeti
ne. Ali ne vidiš, kako se obnaša pri kosilu,
kako steguje noge, kako zadremle pri svojem
krožniku... In tak velik sin vedno pri tebi;
pomisli: to te stari, draga moja... Sploh ima
obžalovanja vredno obnašanje. In pije, pravim
ti, da pije. Kadar pride odmor, niši po gostilni.
Je pač delavec, kaj hočeš!«

Povesila je glavo in jokala. Tudi ga je
opazila, da pije; toda kdo je temu kriv? Ali
ga nista onadva sama pregnala v ta prepad?
»Glej, Šarlota, nekaj imam v mislih. Ker
je že preslaboten, da bi prijel za delo, ga
pošljiva v Etiolles. Preživel bo nekaj časa na
svežem zraku na deželi in nama pomagal pri
odplačevanju najemnine. Saj veš, da sva se
obvezala še za deset let. Za začetek mu pač
dava nekaj denarja, kolikor nujno potrebuje.
Mislim, da je to zanj dobro.«

Vsa ginjena od hvalečnosti se mu je vrgla
okrog vratu.
»Ah! vidiš... Ti si še najboljši od vseh.
In kar na mestu sta sklenila, da bo ona
naslednji dan odpeljala sina na Jelšovje.

Prišla sta tja nekega lepega, prijetnega,
zlatega jesenskega jutra. Nobenega vetriča ni
bilo v zraku, samo ptice so pele, odpadajoče
listje je šumelo, povsod je vonjalo po dozore-
losti, suhem senu, požganem vresju in zrelem
sadju. Gozdne steele, posejane z rumenimi
cveticami, so postale svetlejšje in ker sonce
ni bilo več tako močno, tudi niso bile več tako
senčnate. Vdile so na velike gozdne jase. —
Jakec je vsa ta pota spoznal. Ko je stopil na
nje, je dobil občutek, kot bi stopil v tista
srečna nepozabna leta svoje mladosti, ki jih
je prebil v prosti naravi. Tudi narava ga je
spoznala; klicala ga je in sprejela v svoje na-
ročje. Duša mu je bila vsa prevzeta od spo-
minov in poslušala njen sladek in bodrilen
glas: »Pridi k meni, ubogi otrok, pridni na moje
srce! Objela te bom in skrbela zate. Imam
zdravilo za vse rane...«

Šarlota se je že zgodaj ločila od svojega
sina. In tista majhna hišica z odprtimi okni,
da je vanjo prihajal prijeten zrak, ta majhna
hišica, ki jo je Jakec pretekel od vrha do tal,
iščoč po kotih drobtince svoje minule mlado-
sti, je prvič brez pridržka zaslužila svoj napis:
Majhen dom, velik mir.

Konec drugega dela.

TRETJI DEL

I.

Cecilija.

»To je vendar nesramno. Po vsej pravici
tega nesrečnega Hirscha izročiš sodišču. Pet
let me je pustil v prepričanju, da je moj pri-
jatelj Jakec tam... Tak lump!... Če se mu je
tako mudilo povedati nam to novico, zakaj je
potem ni prišel tudi preklicati? — Saj je bila
tvoja nedolžnost dokazana in pojasnjena z
najbolj laskavimi besedami, kar je bilo zate
najboljše spricvala. No! Pokaži mi še enkrat
svojo knjižnico.«

»Tukaj je gospod Rivals.«